

FESTIVAL TERUG NAAR HET BEGIN

EDITIE 2024 Inhoudelijk eindverslag

In het weekend van 24 t/m 26 mei vond de vijftiende editie plaats van het festival Terug naar het begin (TNHB). Van het romantische kerkje in Eenum, stammend uit de twaalfde eeuw, tot de Petrus en Pauluskerk in Loppersum; het zijn deze prachtige locaties die van elke voorstelling een bijzondere beleving maken. Naast een diverse mix van artiesten, verkenden bezoekers de omgeving met lokale gidsen. Dichtbij of van verder weg: iedereen liet zich eind mei inspireren door het prachtige Groningse landschap met zijn eeuwenoude kerken, en dat maakt dit festival uniek!

terugnaarhetbegin.nl

Bestuursvoorzitter Leo Delfgaauw opent de lustrumeditie van Terug naar het begin. Foto: Siese Veenstra

Muziektheatergezelschap De Veenfabriek opent TNHB met de noordelijke première van de voorstelling: MARIA MARIA MARIA. Foto: Siese Veenstra

De Groningse Singer-songwriter Marlene Bakker verrast het publiek met een extra optreden tijdens de opening van TNHB in de Nicolaikerk in Appingedam. Foto: Siese Veenstra

Bezoekers genieten in het Festivalhart van hun eerste optreden van de dag, met het Zummerbühne strijkkwartet, Groninger Troebadoer Jan Henk de Groot & zangeres YRSA. Foto: Reyer Boxem

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	4
Inleiding en terugblik	5
1. Festivalbeleving	9
2. Festivalprogramma	12
3. Festivalterrein	18
4. Aantallen	24
5. Bezoekersprofiel	25
6. Organisatie	29
7. Samenwerkingen	30
8. Marketing & Communicatie	32
9. Promotie Noord Groningen	34
10. Sponsors en Subsidiënten	35
11. Financieel verslag	36
12. Ambities	38
Hoofdactiviteiten	39
Bijlagen	40
Bijlage 1: Overzicht programma	41
Bijlage 2: Blokkenschema, routetips & plattegrond	42
Bijlage 3: Publicaties TNHB	49
Bijlage 4: Resultaten online campagne social media	54
Bijlage 5: Overzicht woonprovincie festivalbezoekers	63
Bijlage 6: Statement Verklaring Stichting TNHB	64
Bijlage 7: Directiereglement Stichting TNHB 2024	65

INLEIDING EN TERUGBLIK

“De combinatie van fietsen door het Groninger landschap en de voorstellingen in de prachtige kerkjes maakt dit festival voor mij uniek”, “De geweldige sfeer, de sfeervolle locaties en bovenal de gevarieerde programmering zorgden ervoor dat we volgend jaar terugkomen”, “Een culturele beleving in een eeuwenoud prachtig landschap.”

In het weekend van 24, 25 en 26 mei vond de feestelijke jubileumeditie van TNHB plaats, verspreid over de gemeente Eemsdelta in de provincie Groningen. Al vijftien jaar strijkt TNHB eind mei neer in en om de eeuwenoude kerken die deze regio in Groningen zo kenmerken. Zo ook in de Nicolaïkerk in Appingedam: op vrijdagavond 24 mei 2024 startte het festival met de uitverkochte voorstelling MARIA MARIA MARIA van de Veenfabriek. Deze voorstelling in Appingedam was tegelijkertijd de noordelijke première van deze zeer goed ontvangen voorstelling. Bijzonder deze editie was dat de openingsvoorstelling ook op zaterdag- en zondagavond te zien was voor het festivalpubliek dat er door de grote belangstelling op vrijdagavond niet bij kon zijn.

Voorafgaand aan deze voorstelling opende Marlene Bakker het festival met het prachtige nummer ‘Stain’, dat ze zo bij het festival vond passen. Het nummer gaat over de vraag ‘Wat heeft recht van bestaan?’, over de keuze voor het behouden of laten verdwijnen van erfgoed en natuur en hoe iedereen hier zijn eigen visie op heeft. Voorzitter Leo Delfgaauw bedankte in zijn openingswoord alle betrokkenen en in het bijzonder oprichter Geert Lameris en artistiek leider Minke van der Velde.

Op zaterdag en zondag was in de Eemsdelta een welbekend beeld te zien: festivalbezoekers gingen op pad en al fietsend van het ene naar het andere wierdedorp ontdekten ze in Groninger kerken een wereld aan verhalen in een diverse mix van podiumkunsten. De inhoudelijke focus en de diversiteit van het programma worden gewaardeerd door het publiek, blijkt uit de jaarlijkse publieksenquête. Zowel de indrukwekkende voorstelling MARIA MARIA MARIA, als het unieke optreden van Wende of de intieme, persoonlijke performance van Eva van Manen; deze en nog veel meer voorstellingen zijn door bezoekers als hoogtepunten genoemd van deze vijftiende editie van TNHB.

De publieke belangstelling was met meer dan 2700 bezoekers over het gehele weekend hoger dan ooit. Tijdens de vorige editie bleek er al veel nieuw publiek te zijn bereikt: voor maar liefst 35% was het toen de eerste keer dat hij/zij het festival heeft bezocht. Deze editie was 34%¹ van het publiek voor eerst op bezoek. Net als vorig jaar koos TNHB ervoor om bij deze editie het programma te herhalen op de zondag. Voor publiek fijn, maar

¹ cijfers gebaseerd op resultaten publieksenquête, ingevuld door 276 bezoekers

ook voor de artiesten die twee dagen kunnen genieten van het Groningse wierdenland- schap en zich zo meer onderdeel voelen van het festival. Doordat de oude kerkjes nu een weekend lang proefruimtes zijn voor artiesten (in plaats van maar 1 dag) heeft dit vaak ook een positieve uitwerking op de uniciteit van de performances.

Wat deze jubileumeditie extra bijzonder maakte was dat we dit jaar één centrale locatie hadden in Oosterwijtwerd: ons festivalhart, een mooie samenwerking met eetcafé de Boerderij in Oosterwijtwerd. Bezoekers begonnen hier hun dag en kwamen aan het einde van de dag terug voor een drankje of genoten van de gezamenlijke BBQ. Ook de artiesten kwamen na hun optredens naar het festivalhart om mee te eten. Daarnaast waren er weer volop samenwerkingen met bewoners uit de omgeving: zo konden bezoekers neerstrijken bij pauzeplekken zoals de authentieke molen De Stormvogel, de betoverende boomgaard De Luingahof of de kerktuin van het prachtige dorpje Krewerd. En voor een uniek inkijkje in het festivalgebied stonden er lokale gidsen op het programma voor een “kijk-ommetje” door het dorp, wijk of molen.

Ook dit jaar was er weer een speciale korting voor inwoners van Eemsdelta. De 200 tickets die voor 50% korting gekocht konden worden waren al na een maand uitverkocht. Nieuw dit jaar was de samenwerking met Arriva, met wie TNHB de speciale bustickets aanbood, waarmee bezoekers van Station Groningen direct naar Oosterwijtwerd werden gebracht en aan het einde van de dag weer terug naar Groningen. Daarmee maakte TNHB het voor stadse publiek toegankelijker om vanaf de stad naar ons festival te komen.

Dankzij de waardering en het enthousiasme van het publiek en de grote betrokkenheid van de kerk- en dorpscommissies, vrijwilligers en lokale ondernemers heeft TNHB een prachtige jubileumeditie neergezet, heeft zij nieuwe samenwerkingen opgezet en gezorgd door ontmoetingen tussen mensen die elkaar anders niet snel zouden treffen. Aan de hand van de jaarlijkse enquête heeft TNHB alle tips, ervaringen en beoordelingen verzameld om in dit eindverslag te verwerken.

Groningen, 16 augustus 2024

© Stichting Terug naar het begin

Bezoekers wisselen uit welke tokens ze hebben weten te bemachtigen voor de dag en welke artiesten ze gaan zien. Foto: Siese Veenstra

Tickets worden omgewisseld voor polsbandjes en tokens worden uitgedeeld in het Festivalhart. Foto: Reyer Boxem

1. FESTIVALBELEVING

Elk jaar kiest TNHB het weidse, oude wierdenlandschap van Groningen als ideale omgeving voor het festival. Dwars door het Groninger landschap ontdekken bezoekers verschillende voorstellingen in historische kerkgebouwen. De locaties en omgeving spelen een belangrijke rol in de festivalbeleving. Dat blijkt ook uit de reacties van bezoekers op de vraag "wat waren de belangrijkste redenen om naar TNHB te komen?", waarbij 81% "de voorstellingen" noemt, 61% "de locaties", 52% "de omgeving/ het landschap" en 42% "de sfeer". Dit wordt

toegelicht met antwoorden als: "De combinatie van fietsen door het Groninger landschap en de voorstellingen in de prachtige kerkjes maakt dit festival voor mij uniek.", "Een goede formule, je fietst van de ene verrassing naar de andere en ontmoet ook nog eens vrienden en bekenden en prachtige culturele ervaringen." en "Mooie gelegenheid (nieuw) talent te ontdekken in een prachtige omgeving, mooie kerkjes goede sfeer en organisatie."

Door jaarlijks te enquêteren peilen we voortdurend of het publiek nog tevreden is met de prijs-kwaliteit verhouding van de festivaltickets, vragen we of de locaties goed vindbaar zijn, polsen we of de informatievoorziening op orde was en vragen we om de horecavoorzieningen te beoordelen. Door goed te luisteren naar de bezoekers, willen we de festivalbeleving steeds weer verbeteren. Zo bleek dat niet iedereen blij was met maar 1 startlocatie in Oosterwijtwerd, doordat sommige bezoekers een tijdje in de rij hebben moeten staan. Ook waren er wat wisselende reacties op de tokenservice: een deel van het publiek vond dit niet voor herhaling vatbaar, terwijl ook veel bezoekers blij waren met deze service, omdat je dan verzekerd was van een plekje. Ook was er behoefte aan wat meer eet-opties bij het festivalhart. De gastvrijheid en het enthousiasme van de vrijwilligers werd vaak genoemd en gewaardeerd.

Met TNHB laten we graag zien hoe bijzonder het gebied is. Zo realiseerden we niet alleen een divers (podium)kunstenprogramma, maar voegden we net als afgelopen jaar ook lokale expedities aan het programma toe onder de noemer "kijk-ommetjes". We slaagden erin met inwoners uit het festivalgebied deze kijk-ommetjes te ontwikkelen, en hiermee met TNHB nieuwe verhalen te vertellen over de regio die anders misschien niet zo snel gehoord zouden worden. Daarnaast werkten we samen met lokale ondernemers voor het realiseren van unieke pauzeplekken en stelden we met toeristische ondernemers arrangementen samen voor een langer verblijf in het festivalgebied. Nieuw deze editie was dus het festivalhart in Oosterwijtwerd, waar bezoekers hun dag begonnen én afsloten. Er was zowel in de ochtend als einde middag live muziek en bezoekers konden aansluiten bij de BBQ die georganiseerd werd.

Aan de hand van de plattegrond stippelen bezoekers de route voor de dag uit. Foto: Siese Veenstra

Blaudzun speelt een geweldige set voor kerk die tot de nok toe gevuld is. Foto: Reyer Boxem

BOYS WON'T BE BOYS laat zien dat hokjes er niet zijn om ingestopt te worden en komt met een prikkelende voorstelling. Foto: Siese Veenstra

Kunstenarsduo Kaneli & Smit verzorgen tijdens deze editie van TNHB een beeldende kunstroute. Foto: Siese Veenstra

2. FESTIVALPROGRAMMA

Het festivalgebied van TNHB zit vol unieke plekken, die ieder jaar inspiratie bieden voor een divers festivalprogramma. De vele twaalfde en dertiende eeuwse kerkjes die je hier hoog en droog op de wierden vindt, zijn voor TNHB magische plekken om bezoekers terug te brengen naar wat er echt toe doet, en waar de (podium)kunsten in uitblinken: je raken, confronteren, verwonderen, uitdagen, een spiegel voorhouden, ontroeren of juist gesterkt worden door bevlogenheid, schoonheid en inhoud. De titel van het festival is enerzijds een speelse verwijzing naar de specifieke omgeving waarin TNHB zich afspeelt: al fietsend via oude wierden en zeedijken ontdek je dat hier lang geleden de zee vrij spel had en de kerkgebouwen bescherming gaven. Anderzijds verwoordt ‘terug naar het begin’ ook een persoonlijk verlangen om te ontsnappen aan het alledaagse en je te laten onderdompelen in een bijzondere mix van podiumkunsten. Hierbij streven we naar een zo gevarieerd mogelijk aanbod: van lokaal tot landelijk, van jong talent tot gevestigde namen, met een mix van disciplines vanuit allerlei windstreken. Dankzij de variatie in de programmering laten we het publiek zien dat het vanzelfsprekende niet vanzelfsprekend is, en andersom. Zo vertellen we met TNHB verhalen die anders misschien niet zo snel gehoord zouden worden.

We hadden dit jaar voor het eerst avondprogrammering: de openingsvoorstelling ‘MARIA MARIA MARIA’ van de Veenfabriek was ook op zaterdag- en zondagavond te zien in de Nicolaikerkerk. De voorstelling werd al eerder geprezen door pers en publiek, en ook een groot deel van het publiek van TNHB was erg onder de indruk. “Van een geweldige kwaliteit, zowel de voorstelling, muziek, uitvoerenden” en “Zeer indrukwekkend hoe alle verhaallijnen in elkaar grepen en de inleving van de vertolkster/vertelster.” Ook het aanvullende programma ‘Maria Songbook’ in de synagoge van Appingedam werd regelmatig genoemd als een van de favorieten. Zanger Anass Habib bracht samen met andere musici uit de voorstelling een programma met Maria-liederen die hij op zijn muzikale pad is tegengekomen. Op zaterdagochtend konden bezoekers in gesprek met regisseur Joeri Vos en dieper in het verhaal en het maakproces van MARIA MARIA MARIA duiken.

Dankzij de bijdrage van het Lira Fonds werd er speciaal voor het festival een voorstelling gemaakt door Collectief Tijdloos, een productie van Noordstaat. Deze combinatie van kleinkunst, muziek en spoken word ging over het thema moederschap, geïnspireerd door Maria, moeder der moeders. Niet voor niets werd deze voorstelling geprogrammeerd in de prachtige Mariakerk in Oosterwijtwerd. Er was een goede samenwerking met Noordstaat deze editie: zo stonden er meer artiesten vanuit Noordstaat geprogrammeerd en organiseerden we samen de ‘Noord naar het begin’ bustour: een busreis langs o.a. een aantal Noordstaat artiesten.

Onder leiding van Kaneli & Smit werd er deze editie een beeldende kunstroute ontwikkeld. Naast werk van Kaneli & Smit was ook werk van kunstenaars Wim Warrink en Joran van der Soest te zien. Er was ook audiokunst: Ruth Koops van 't Jagt onderzocht muzikale toekomstbeelden aan de hand van wandelinterviews met een diverse groep mensen. Dit deed ze samen met componist Renger Koning en onderzoekers van lectoraat Music in Context van het Kenniscentrum Kunst & Samenleving (Hanzehogeschool). Het resultaat, een audiotieve kunstinstallatie, was te zien in de kerk van Zeerijp. Vlak bij het festivalhart was de audio-installatie SHELTER te zien, waarbij documentairemaker Tom Tieman van Ruimtereis met vier huttenbewoners sprak. Het resultaat was te beluisteren in verschillende hutjes.

Vanwege de diversiteit van het programma is het moeilijk om de hoogtepunten in het programma te benoemen. Tijdens deze jubileumeditie waren o.a. Blaudzun en Wende geprogrammeerd: deze twee komen in de publieksenquête naar voren als voorstellingen die de meeste indruk maakten. Ook o.a. 'Boys won't' be boys, Eva van Manen en Marlene Bakker & Broeder Dieleman werden veel genoemd. 25% van de respondenten had liever een nog diverser aanbod gezien, maar het grootste deel, 63% was helemaal tevreden met de diversiteit van het programma. "Mooie mix van bekend en verrassend onbekend" en "De afwisseling was leuk én verrassend."

Het volledige programma van deze vijftiende editie staat nog op onze website: <https://terugnaarhetbegin.nl/programma>.

Collectief Tijdloos maakte een voorstelling, speciaal voor TNHB, rondom het thema Maria. Een combinatie van kleinkunst, muziek en spoken word. Foto: Reyer Boxem

Eva van Manen brengt haar liedjes breekbaar en akoestisch, samen met gitarist Rory Ronde in de kerk van Marsum

Contrabas-solist James Oesi en pianiste Djuwa Mroivili brengen bekend, maar ook minder bekend klassiek repertoire uit de periode rond 1900 naar TNHB. Foto: Siese Veenstra

Dorpshistoricus Nane van der Molen neemt bezoekers mee en vertelt tijdens een kijk-ommetje meer over de geschiedenis van het dorp Leermens. Foto: Siese Veenstra

Samen met haar gitarist Laurens Radstake speelde Janne Schra gevoelige, mooie en rake songs in de Stefanuskerk in Holwierde.
Foto: Siese Veenstra

Nienke Nasserian kwam met een compleet nieuw genre naar TNHB: de zelfhulpopera. De muziektheatervoorstelling RISE.
Foto: Reyer Boxem

3. FESTIVALTERREIN

Uniek aan TNHB is dat het festival plaatsvindt in meerdere (wierden)dorpen, op fietsafstand van elkaar. Net als vorig jaar hebben we ervoor gekozen het programma van de zaterdag grotendeels te herhalen op zondag. Anders deze editie was dat we met een centrale startlocatie werkten: het festivalhart in Oosterwijtwerd. Een extra bijzondere plek, omdat hier bij Geert Lameris ooit het idee is ontstaan om dit festival op te richten. Bij het festivalhart arriveerden alle bezoekers om hun dagticket of passe-partout in te wisselen voor een polsbandje. Nieuw deze jubileumeditie was de tokenservice: voor de grotere artiesten waar we veel publiek verwachten (Wende, Blaudzun, Janne Schra en MARIA MARIA MARIA) konden bezoekers een token halen, met deze token was je verzekerd van een plekje. De schuur van eetcafé de Boerderij was omgetoverd tot ons festivalhart: met naast de fietsenverhuur, infobalie en een bar gezellige zitjes binnen en buiten, waar je onder het genot van een kopje koffie of een borrel rustig je dag kon beginnen of eindigen. In de avond konden bezoekers genieten van een heerlijke BBQ. Er was ook live muziek: in de ochtend een concert van het Zummerbühne Strijkkwartet, aan het einde van de dag van studenten van het conservatorium.

Fietsend van de ene naar de andere voorstelling, konden bezoekers onderweg neerstrijken bij een van de pauzeplekken: de authentieke molen De Stormvogel in Loppersum, de betoverende boomgaard De Luingahof in Bierum of de kerktuin in het prachtige dorpje Krewerd. Met optredens van muzikanten van het Conservatorium en lokale lekkernijen was er altijd iets leuks en lekkers te ontdekken op deze locaties. Door inwoners en lokale ondernemers en initiatieven te betrekken bij de organisatie, ze een plek te geven in het festivalprogramma als pauzeplekken of arrangementen en door in gezamenlijkheid lokale expedities te ontwikkelen, dragen we met TNHB bij aan het toegankelijk maken van deze specifieke plattelandsomgeving.

Met dit veelzijdige en diverse programma-aanbod stimuleert TNHB een langer verblijf in het gebied. Bovendien komt 37% van de bezoekers van verder weg (buiten de provincie); juist voor deze groep maken we het boeken van een overnachting zo eenvoudig mogelijk. Met toeristisch ondernemers zoals Hotel/Spa Spoorzicht in Loppersum, Landgoed De Camping in 't Zandt en het Eemshotel in Delfzijl ontwikkelden we speciale TNHB-arrangementen voor een langer verblijf in het festivalgebied.

De aankleding en signing van het festival waren in handen van Rinnert Veldman en Mieke den Braber. Met kleurrijke 'bakens' (met vlag) werd aan bezoekers duidelijk gemaakt dat ze bij een speellocatie waren gearriveerd. Ook zorgen ze voor extra aankleding bij de pauzeplekken,

waardoor de routes samenhang kregen en mensen tijdens hun ontdekkingstocht steeds een punt van herkenning tegenkwamen.

Ook dit jaar vond weer het project Grenzeloos plaats. Bij dit initiatief van De Zijlen, Cosis, 's Heeren Loo en IVAK wordt er niet gekeken naar de beperkingen van de deelnemers, maar juist naar de mogelijkheden. Aan de hand van het stijlboek van vormgevers Mieke en Rinnert hielpen de deelnemers mee met de aankleding van het festival. Zo maakten ze o.a. prachtige vaasjes en plukkunst (flesjes die ze in bomen hingen). “We hebben het als zeer positief ervaren om met onze groep cliënten voor langere tijd aan het project te werken, ieder naar eigen kunnen en eigen keuzes.” aldus een begeleider van het project. Ook werd er een Kijkometje georganiseerd, waarbij je als bezoeker een kijkje kon nemen in het atelier van Cosis.

Sander Plukaard praat na met bezoekers over zijn rake monoloog: ZEE MUUR, waarmee hij veel aanwezigen weet te ontroeren. Foto: Siese Veenstra

In de auditieve kunstinstallatie in de kerk van Zeerijp, Sound Soils, klinken wandelinterviews van Ruth Koops van 't Jagt met inwoners uit Eemsdelta en daarbuiten. Foto: Reyer Boxem

Bezoekers genieten met volle teugen van Americana-muzikant Timo de Jong, die zijn kerken-tour afsluit in de kerk van Krewerd tijdens TNHB. Foto: Reyer Boxem

Publiekstrekker Wende stelt niet teleur en ontroert bezoekers met haar nieuwe show: Unplugged, waarmee ze teruggaat naar de basis. Foto: Reyer Boxem

ZOZY tijdens haar op maat gemaakte optreden: Tunnelvisie x Ultrazoom, waarbij ze ondersteunt wordt door een 7-koppig koor.
Foto: Reyer Boxem

Bezoekers kunnen tijdens de kunstinstallatie SHELTER even tot rust komen in hun eigen hut. Foto: Reyer Boxem

4. AANTALLEN

Na de corona-jaren, was de publieke belangstelling in 2023 met 2.400 bezoekers weer op het niveau van voor de pandemie. Vanaf 2024 lijkt bovendien de beoogde groei in bezoekersaantal te zijn ingezet. Zie voor toelichting op de recettes ook hoofdstuk 8 'Marketing en communicatie'.

	2018	2019	2021	2022	2023	2024
Duur in dagen	3	3	6	3	3	3
Aantal locaties	26	26	41	23	25	36
Totaalaantal activiteiten	107	107	192	97	138	155
Totaalaantal bezoekers	2.757	2.699	1.600	1.500	2.400	2.720
Opbrengst recettes (excl. 9% BTW)	€ 33.795	€ 37.274	€ 36.940	€ 30.000	€ 47.149	€73.174

TABEL: GETALLEN AANTALLEN 2018 - 2024 (cijfers o.b.v. ticketverkoop)

5. BEZOEKERSPROFIEL

Het bezoekersaantal van TNHB is, zoals te zien in hoofdstuk 4, ten opzichte van 2023 gegroeid van 2400 naar 2720 bezoekers over het gehele weekend, een indrukwekkende stijging van meer dan 13%. Deze groei sluit goed aan bij de ambitie die TNHB in 2023 heeft ingezet. Het festival streeft ernaar te groeien en aantrekkelijk te zijn voor een jonger publiek (30+, beginnende cultuurconsumenten) en wil tevens publiek buiten Groningen aantrekken. Deze ambities worden verder toegelicht in hoofdstuk 12.

Uit het bezoekersprofiel van TNHB blijkt dat het grootste gedeelte van de bezoekers, bijna 80%, afkomstig is uit de drie noordelijke provincies Groningen, Friesland en Drenthe. De overige bezoekers komen uit Midden-Nederland (Overijssel, Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Gelderland) met 14% en Zuid-Nederland (Noord-Brabant, Zeeland, Limburg, Zuid-Holland) met 6%.

TNHB heeft een trouwe achterban, voornamelijk uit de provincie Groningen: bijna 63% van het totale aantal bezoekers komt uit deze noordelijke provincie. Binnen Groningen komt ongeveer 40% van de bezoekers uit de stad Groningen en 60% uit de rest van de provincie. Van het totale aantal bezoekers uit zowel de stad als de provincie komt 29% uit de gemeente Eemsdelta zelf².

Cijfers uit de publieksenquête laten zien dat 34,4% van de bezoekers het festival voor de eerste keer bezocht. 32,5% van de bezoekers het festival voor de tweede of derde keer heeft bezocht. Maar liefst 33,3% bezocht het festival al drie keer of meer. Een belangrijk deel van deze trouwe bezoekers is ontstaan uit de samenwerking met de Stichting Groninger Kerken, die jaarlijks haar donateurs met korting uitnodigt voor het festival. In 2024 bezocht 34,4% van de bezoekers het festival voor de eerste keer. In het hoofdstuk Marketing en Communicatie wordt verder uitgelegd welke marketingstrategieën zijn toegepast om dit nieuwe publiek te bereiken.

Resultaten uit de publieksenquête laten tenslotte zien dat 32,6% van de bezoekers tussen de 30 en 60 jaar is. 39,9% van de bezoekers was tussen de 60 en 69 jaar oud. 27,5% van de bezoekers was ouder dan 69 jaar.

2 cijfers afkomstig uit ticketverkoop. Zie ook Bijlage 7: Overzicht woonprovincie festivalbezoekers

Bij pauzeplek Boomgaard de Luingahof genieten bezoekers van de muziek van studenten van het Prins Claus Conservatorium.
Foto: Siese Veenstra

Bezoekers staan in de rij voordat ze naar binnen mogen bij Theatergezelschap Zuhause waar ze de voorstelling Jongen, je moeder... te zien krijgen. Foto: Reyer Boxem

Bezoekers staan bij het Festivalhart op zaterdag in de rij voor de ticketcontrole en het uitgeven van bandjes, gelukkig loopt het snel door. Foto: Reyer Boxem

Bezoekers zijn mooi op tijd bij de kerk van Marsum. Foto: Reyer Boxem

Sfeerbeeld fietsende bezoekers. Foto: Siese Veenstra

6. ORGANISATIE

In 2024 werd TNHB met veel passie en toewijding georganiseerd door een klein maar zeer gedreven en enthousiast projectteam onder leiding van Minke van der Velde (Artistieke leiding) en Renée Trentelman (Zakelijke leiding). Het team bestaat uit mensen van verschillende leeftijden en uit verschillende vakgebieden, die hun rol met trots vervullen. Anneke Folkerts (project-, vrijwilligers-, en locatiecoördinator), Thessa Wolthuis (productie), Veerle Gnodde (marketing & communicatie) en Nienke Bak (marketing & communicatie) vormen de kern van dit team. Dit jaar verwelkomden we Koen Huberts als nieuw lid voor de artiestenproductie. Vanaf medio maart 2024 werd Minke van der Velde tijdelijk vervangen door Mirjam van der Heide, vanwege zwangerschapsverlof.

Ons projectteam werkt nauw samen met diverse partners (zie ook het hoofdstuk 'Samenwerkingen'). Dit jaar werd de kunstroute voor het eerst gecoördineerd door Stijn Smit en Irem Kaneli, die hun taak met veel enthousiasme vervulden. De sfeervolle aankleding van het festival werd wederom verzorgd door de Rinnert Veldman en Mieke den Braber, terwijl de vormgeving in de handen van Liza Verhoeven lag. Alle drie zijn zij alumni van academie Minerva.

Sinds 2022 wordt TNHB georganiseerd onder de leiding van een relatief nieuw stichtingsbestuur. Voorheen viel TNHB onder de vleugels van Stichting Groninger Kerken, en deze waardevolle samenwerking blijft bestaan. Het bestuur bestaat uit Leo Delfgaauw (voorzitter), Erik Juk (penningmeester), Leonie Wendker (secretaris), Peter Vroege en Moniek Baars. Helaas moest Moniek Baars in 2024 haar werkzaamheden wegens gezondheidsredenen neerleggen, waardoor TNHB op zoek is naar een nieuw en enthousiast bestuurslid om het bestuur weer compleet te maken. Geert Lameris, oprichter van TNHB, is tot adviseur van het festival benoemd.

7. SAMENWERKINGEN

Naast de samenwerkingen met Stichting Oude Groninger Kerken, kerk-beheerders, dorps-commissies en vrijwilligers, investeren we jaarlijks in samenwerkingen met lokale ondernemers, culturele initiatieven en instellingen. Hieronder een overzicht:

Horeca en voorzieningen

- Voor het realiseren van de pauzeplekken werkten we samen met de Luingahof in Bierum, De Kosterij en kerkcommissie in Krewerd en molen De Stormvogel in Loppersum;
- Eetcafé De Boerderij in Oosterwijtwerd verzorgde de lunch voor het team en catering voor artiesten, vrijwilligers en bezoekers;
- Paviljoen Overdiep in Appingedam verzorgde de catering voor artiesten van de Veenfabriek;
- Met Guikema Rijwielhandel uit Ezinge werkten we samen voor het realiseren van de fietsverhuur;
- Met medewerking van ARRIVA werden speciale bussen ingezet om het publiek van Station Groningen naar Oosterwijtwerd te brengen en weer op te halen.

Arrangementen

- Speciale TNHB-arrangementen zijn ontwikkeld met Hotel/Spa Spoorzicht in Loppersum, Landgoed De Camping in 't Zandt, van der Valk Hotel Groningen-Zuidbroek en het Eemshotel in Delfzijl voor het stimuleren van een langer verblijf in het festivalgebied.

Culturele Samenwerkingen

- In samenwerking met Noordstaat realiseerden we een voorstelling rondom het thema Maria in de Mariakerk in Oosterwijtwerd plus de 'Noord naar het begin bustour' langs een aantal optredens;
- In samenwerking met lokale bewoners realiseerden we "kijk-ommetjes" voor een uniek inkijkje in het festivalgebied;
- Voor de audioinstallatie Sound Soils werd samengewerkt met onderzoekers van lectoraat Music in Context van het Kenniscentrum Kunst & Samenleving (Hanzehogeschool Groningen);
- In samenwerking met kunstenaarsduo Kaneli & Smit werd een beeldende kunstroute gerealiseerd tijdens TNHB;
- In samenwerking met Academie Minerva & Prins Claus Conservatorium Groningen werd een multimediale performance gemaakt in de Mariakerk in 't Zandt;
- Met kunstenaarsinitiatief Bierumer School werd de residentie van kunstenaar Maaïke Meindertsma mogelijk gemaakt dat resulteerde in een aantal video's en een kunstinstallatie;

- Met het Zummerbühne Strijkkwartet werd een exclusief koffieconcert georganiseerd op de zaterdag- en zondagochtend in ons festivalhart;
- Met drie muziekduo's van het Prins Claus Conservatorium werden optredens georganiseerd op de pauzeplekken en aan het einde van de dag in het festivalhart.

Festivalorganisatie en Realisatie

- Rinnert Veldman en Mieke den Braber ontwikkelden en realiseerden de aankleding van het festival;
- Met vormgeefster Liza Verhoeven wordt jaarlijks het artwork van TNHB gerealiseerd;
- Geluid- en techniek productie werd verzorgd door Rentamp;
- Met de expertise van online marketingbureau Kollektiv Media is voor de promotie van TNHB via Social Media een online campagne gerealiseerd;
- In samenwerking met Marketing Groningen en Visit Eemsdelta is TNHB zichtbaar geworden op de kanalen van Visit Groningen;
- Met Erfgoedpartners werd de ticketverkoop gerealiseerd;
- Met Volle Zalen werden posters en flyers verspreid in de stad Groningen en provincie;
- In samenwerking met SPOT Groningen werd een promotieartikel geplaatst in het SPOT magazine.

Sociale Projecten en Initiatieven

- In samenwerking met Via Ivak, De Zijlen Cosis, 's Heeren Loo en Mieke den Braber werd het Project Grenzeloos gerealiseerd.

8. MARKETING & COMMUNICATIE

In de begroting van editie 2024 hebben we de ambitie gesteld om een ticketopbrengst te realiseren van €73.174, vergeleken met een ticketopbrengst van €47.149 in 2023. Deze groei is met de opbrengst van €73.877 ruim verwezenlijkt door (1) een verhoging van de ticketprijzen in lijn met de huidige inflatie, (2) door meer bezoekers naar het festival te trekken én (3) door een meer divers publiek aan te spreken. In de toename van het aantal bezoekers en publieksopbouw, speelde de prijsstrategie een belangrijke rol: hoewel de ticketprijzen omhoog werden gebracht, vonden we het van belang ook een betaalbaar festival te blijven voor een brede doelgroep. Zo introduceerden we de volgende kortingen: een korting van 50% op de reguliere ticketprijs voor jongeren, een korting van 50% voor bewoners in het festivalgebied én een vroege vogel korting van 20% op de opening, dag- en weekendtickets waarbij bezoekers werden gestimuleerd in een vroeg stadium al tickets te bestellen. In het kader van klantenbinding kon onze trouwe achterban van de Stichting Groninger Kerken rekenen op een speciale kortingsactie van 20% korting op de tickets. Hoewel 87% aangeeft de ticketprijs precies goed te vinden, worden deze acties wel gewaardeerd, blijkt ook uit reacties in de enquête.

Bovendien streefden we naar het effectief bereiken van doelgroepen aan de hand van online campagnes op Social Media. Hiervoor maakten er gebruik van de expertise van het Groninger marketingbureau Kollektiv Media. Zo werd -om de kaartverkoop te stimuleren- via Social Media de Vroege Vogel actie aangejaagd, is het grootste publiek bereikt met een 'Grote namen campagne', dat bij een cultuur minnend publiek in Noord-Nederland is vertoond waarmee veel bezoek naar de website is getrokken. Ook is de groep nieuwbrieflezers uitgebreid van 3.000 naar 4.100 inschrijvingen. Zie Bijlage 5 voor een overzicht van de resultaten van deze campagnes.

Ook op andere manieren is er gewerkt aan de zichtbaarheid van TNHB door middel van poster- en flyerverspreidingen op relevante plekken in de provincie en Groningen stad (zoals culturele instellingen en lokale ondernemers). Verder was er contact met o.a. IVAK, Gemeente Eemsdelta, Marketing Groningen, SPOT Groningen, Kunstpunt Groningen, ARRIVA, Dagblad van het Noorden, RTV Noord, 3voor12. Het resultaat: het over en weer delen van sociale mediaberichten en aandacht voor het festival op de websites van deze organisaties en het uitwisselen van tips en informatie. In Bijlage 3 vind je enkele publicaties en in Bijlage 4 de 'Mediamonitoring van TNHB', opgesteld door Kollektiv Media.

Nieuw dit jaar is de samenwerking met de Gouden Rand Festivals: TNHB, Grasnapolsky, Hongerige Wolf en het nieuwe festival Paradisum. De festivalmakers slaan samen met Erfgoedpartners | Centrum Groninger Taal & Cultuur de handen ineen voor de gezamenlijke publiciteitscampagne Gouden Rand Festivals Groningen, een campagne voor het stevig(er) op de kaart zetten van de festivals en het 'goud' langs de rand van Groningen.

9. PROMOTIE NOORD GRONINGEN

Dankzij de medewerking van zo'n twintig dorp- en kerkcommissies en lokale ondernemers, is het mogelijk om TNHB te realiseren. Met hen delen we de liefde en zorg voor het gebied en hebben we de gezamenlijke ambitie om de schoonheid en ondernemingszin van het gebied te tonen. Door inwoners en lokale ondernemers te betrekken bij de organisatie, ze een plek te geven in het festivalprogramma als pauzeplekken of arrangementen en door in gezamenlijkheid lokale expedities te ontwikkelen, dragen we met TNHB bij aan het toegankelijk maken van deze specifieke plattelandsomgeving. TNHB geeft met het festival rijke en sterke verhalen en initiatieven in de regio een platform, en wil hiermee bijdragen aan de beeldvorming over deze omgeving die te kampen heeft met bevingen en krimp. Door met mensen over 'hun plek' te praten en er aandacht voor te hebben en te vragen, voelen mensen zich meer gezien, wat bijdraagt aan duurzame gemeenschapszin. Zo willen we met TNHB bijdragen aan de herwaardering van de (eigen) omgeving, waarbij op eigen wijze gebruik wordt gemaakt van wat er al is: het unieke cultuurlandschap, de monumentale oude Groninger Kerken, de gastvrijheid en medewerking van de bewoners en de komst van festivalpubliek.

Bovendien zijn de plaatselijke kerkbeheerders tijdens het festival vaak de locatiemanagers, en verwelkomen ze de artiesten en het publiek. Het enthousiasme van deze 'hosts' wordt ook door het publiek opgepikt en gewaardeerd. Op de vraag 'Wat waardeer je het meest aan TNHB' werd o.a. genoemd: "De sfeer en de gemoedelijkheid, de vrolijke en leuke vrijwilligers en de goede organisatie." of "Het persoonlijke contact met de medewerkers en bewoners op de dag."

Verder ontwikkelden we speciale TNHB-arrangementen met Hotel/Spa Spoorzicht in Loppersum, Landgoed DeCamping in 't Zandt, Van der Valk Hotel Groningen-Zuidbroek en het Eemshotel in Delfzijl voor het stimuleren van een langer verblijf in het festivalgebied. Gaf in 2017 10% een overnachting geboekt te hebben vanwege het festival, is dit aantal de afgelopen jaren verhoogd naar 30%.

10. SPONSORS EN SUBSIDIËNTEN

De vijftiende editie van Terug naar het begin werd mogelijk gemaakt dankzij de financiële steun van:

Cultuurfonds

Emmaplein Foundation

Fonds 21

Fonds Eemsmond

Fonds Podiumkunsten

Gasunie

Gemeente Eemdelta

Mijn Thuis Mijn Verhaal

J. B. Scholtenfonds

Lirafonds

Loket Leefbaarheid Groningen

Cultuurnota Groningen

Provincie Groningen

Stichting Beringer Hazewinkel

Stichting Oude Groninger Kerken

Stichting Promotionele Activiteiten Appingedam

VSB fonds

11. FINANCIËEL VERSLAG

Het financieel verslag wordt met dit inhoudelijke verslag meegestuurd. Hierin is te zien dat de definitieve begroting is vastgesteld op een bedrag van €287,414,-. Dit bedrag is exclusief de extra aangevraagde subsidies: 1) Provincie Groningen - cultuurparticipatie & presentatie erfgoed, 2) Fonds Podiumkunsten - 2P-regeling. Deze aanvullende subsidies werden aangevraagd om de kosten te dekken voor aanvullende projecten, waaronder het community-art project Binnenste Buiten van Wordbites, het programmeren van de extra voorstellingen Maria, Maria, Maria in samenwerking met de Veenfabriek inclusief het ontwikkelen van het bijbehorende focusprogramma en het literatuurprogramma dat tot stand kwam in samenwerking met Noordstraat . In overleg met 'Provincie Groningen -cultuurparticipatie & presentatie erfgoed' en 'Mijn Thuis Mijn Verhaal' is besloten het participatieproject Binnenste Buiten naar 2025 door te schuiven¹. Door de succesvolle inkomsten uit recettes, worden (gedeelten van) de bijdragen van 'Nationaal Programma Groningen - Loket Leefbaarheid' en 'Gemeente Eemsdelta - Versterking Cultuursector 2022-2023' conform de voorwaarden van deze subsidies ingezet voor de realisatie van de volgende editie van TNHB.

Inkomsten

In deze financiële verantwoording is aan de inkomstenkant inzichtelijk gemaakt welke subsidietoekenningen, sponsorbijdragen en publieksopbrengsten zijn ingezet ten behoeve van de realisatie van de vijftiende editie van het festival Terug naar het begin op 24, 25 en 26 mei 2024. Dankzij een succesvolle subsidiewerving in de herfst van 2023 konden zelfs extra projecten worden gerealiseerd. Bovendien zijn de publieksinkomsten aanzienlijk hoger uitgevallen dan begroot, met een realisatie van €79.071 in plaats van de verwachte €51.000. Dit succes kan deels worden toegeschreven aan de inspanningen op het gebied van marketing en communicatie, zoals verder beschreven in het hoofdstuk 'Marketing & Communicatie'. Hierin lichten we toe hoe het festival een breder en nieuw publiek heeft weten te bereiken, wat leidde tot een toenemend aantal bezoekers. Ook de verhoging van de ticketprijzen, conform indexatie, heeft bijgedragen aan de hogere inkomsten. In totaal heeft het festival in 2024 een verwachte inkomsten van €307.9302 behaald. Dit bedrag is inclusief de sponsorinkomsten van Gasunie, die €3.150 bedroegen.

Uitgaven

De totale uitgaven voor 2024 komen wat hoger uit op €302.037, ten opzichte van de begrote kosten van €287.414. Deze overschrijding van het budget kan worden verklaard door een aantal factoren. Zo werden -na het opstellen van de definitieve begroting- voor aanvullende projecten extra subsidies aangevraagd en (voorlopig) toegekend. Deze projec-

1 Hierover is TNHB in overleg met de Gemeente Eemsdelta. Zij hoopt hier spoedig uitsluitsel over te krijgen.

2 Het bedrag van €307.930 is exclusief de bijdragen van 'Nationaal Programma Groningen - Loket Leefbaarheid' en (een gedeelte van) 'Gemeente Eemsdelta - Versterking Cultuursector 2022-2023'. Deze subsidies worden conform de voorwaarden van de toekenning ingezet voor de realisatie van de volgende editie van TNHB.

ten omvatten onder andere de realisatie van extra voorstellingen Maria, Maria, Maria van de Veenfabriek en het bijbehorende focusprogramma ondersteund door de 2p-regeling van Fonds Podiumkunsten, de realisatie van het literaire programma i.s.m. Noordstaat ondersteund door het Lira Fonds en het community-art project Binnenste Buiten i.s.m. de inwoners van het festivalgebied, mogelijk gemaakt door subsidies van de Gemeente Eemsdelta (Mijn Thuis, Mijn Verhaal) en de Provincie Groningen (Cultuurparticipatie & Presentatie Erfgoed). Een deel van deze projecten heeft kunnen plaatsvinden dankzij de (voorlopige) toekenning van deze extra subsidies.

Naast de aanvullende kosten voor de realisatie van deze extra projecten, zijn onder andere de reis-en verblijfkosten en catering hoger uitgevallen dan begroot. Ook de beheerslasten personeel en uitkoopsommen/honoraria professionele podiumkunstenprogramma vielen hoger uit dan origineel begroot. Dankzij de hoge inkomsten uit de ticketverkoop was ingecalculeerd dat er voldoende financiële ruimte zou zijn om deze hogere kosten op te kunnen vangen. De combinatie van hogere inkomsten en aangepaste uitgaven resulteert in een gezond financieel resultaat voor het festivaljaar 2024, met een positief resultaat van €15.892³.

Voor een schematische weergave van de inkomsten en uitgaven, zie de samenvatting hieronder:

Festival Terug naar het begin 2024	Begroting	Realisatie
Publieksinkomsten	€ 54.000	€ 79.071
Sponsorinkomsten	€ 14.641	€ 3.025
Subsidies toegekend 2024*	€ 218.772	€ 235.834 ⁴
Totale kosten	€ 287.413	€ 302.037
Totale inkomsten	€ 287.413	€ 317.930
Subsidie Reserve/resultaat	€ 31.533	€ 35.892
Saldo reserve ultimo 2024 (in te zetten 2025)		€ 45.892

* Indien de definitieve beschikkingen cq toezeggingen worden vastgesteld.

3 Het bedrag van €15.892 is exclusief de bijdragen van 'Nationaal Programma Groningen - Loket Leefbaarheid' en (een gedeelte van) 'Gemeente Eemsdelta - Versterking Cultuursector 2022-2023'. Deze subsidies worden conform de voorwaarden van toekenning ingezet voor de realisatie van de volgende editie van TNHB.

4 Het bedrag van €235.834 is exclusief de bijdragen van 'Nationaal Programma Groningen - Loket Leefbaarheid' en (een gedeelte van) 'Gemeente Eemsdelta - Versterking Cultuursector 2022-2023'. Deze subsidies worden conform de voorwaarden van toekenning ingezet voor de realisatie van de volgende editie van TNHB.

12. AMBITIES

Dit jaar versterkte TNHB samenwerkingen met partners die een sterke binding hebben met de regio en lokale bedrijven. Een nieuwe samenwerking werd aangegaan met Eetcafé De Boerderij in Oosterwijinger voor de ontwikkeling van een centraal festivalhart. Dankzij samenwerkingen met artiesten en kunstenaars die zich verbonden voelen met het Groninger wierdenlandschap en religieus erfgoed, stond er in 2024 weer een stevig programma. Nieuw talent kreeg een platform door samenwerking met het Prins Claus Conservatorium en de Hanzehogeschool. TNHB wil nieuwe ontmoetingen tussen mensen stimuleren die elkaar anders niet snel zullen treffen. Dit jaar werden kijk-ommetjes gerealiseerd in samenwerking met lokale bewoners, en het project Grenzeloos startte in samenwerking met IVAK, waarbij de mogelijkheden van deelnemers uit instellingen zoals De Zijlen, Cosis, 's Heeren Loo en WerkPro centraal stonden.

In 2025 wil TNHB de verbinding met locaties, kerkbeheerders en vrijwilligers verder versterken. Dit wordt wederom ondersteund door een kerkentour, zoals ook succesvol werd georganiseerd in de winter van 2023, om informatie en ervaring op te halen uit de kerk commissies en vrijwilligers die TNHB elk jaar dragen. Deze tour versterkt het community-gevoel onder de betrokkenen en zal in de toekomst vaker worden georganiseerd om dit gevoel te versterken.

Een belangrijke uitdaging blijft het binden van een breder publiek. In de editie van 2024 zag TNHB een stijging van 13% in het aantal bezoekers ten opzichte van 2023. Uit een publieksenquête blijkt dat 32,6% van de bezoekers tussen de 30 en 60 jaar oud is, wat in lijn ligt met TNHB's ambitie om aantrekkelijk te zijn voor een jonger publiek (30+, beginnende cultuurconsument). Ongeveer 40% van de bezoekers komt uit de stad Groningen, en 34,4% bezocht het festival voor de eerste keer, wat aangeeft dat TNHB nieuw publiek aantrekt. In 2024 startte TNHB een samenwerking met de Gouden Rand, een marketingcampagne die stedelijk publiek interesseert voor het platteland via meerdaagse festivals. TNHB richt haar marketingstrategie voor de komende jaren op het bereiken van cultuurminnende stedelingen en andere doelgroepen, met advertenties in SPOT Groningen en samenwerkingen met hogescholen, universiteiten, musea en andere culturele initiatieven.

De toegankelijkheid van het festival krijgt in 2025 extra aandacht. Logistieke vraagstukken zoals bereikbaarheid, parkeergelegenheid, fietsverhuur, overnachtingsmogelijkheden en catering staan hoog op de agenda. TNHB streeft naar een jaarlijkse groei in ticketverkoop, met een doel van 4.200 bezoekers in 2028.

In de zomer van 2024 ontvingen zowel de provincie Groningen als het Fonds Podiumkunsten een positief advies voor de meerjarige subsidie voor 2025-2028, wat TNHB een solide financiële basis biedt voor verdere groei en ontwikkeling. Het festival blijft streven naar het consolideren en uitbreiden van deze steun om haar ambities te realiseren.

HOOFDACTIVITEITEN

Programmering en talentontwikkeling

TNHB richt zich op artiesten, kunstenaars en samenwerkingspartners met een sterke band met het Groninger wierdenlandschap en religieus erfgoed. Het doel is om de verbinding met historische kerkgebouwen en de regio te versterken en een authentieke ervaring te bieden. Het festival biedt een divers kunstaanbod in een unieke omgeving, om zo een breed publiek te bereiken en inclusiviteit te bevorderen. TNHB stimuleert talentontwikkeling door zowel gevestigde artiesten als nieuwkomers een platform te bieden. Samenwerkingen met het Prins Claus Conservatorium en de Hanzehogeschool spelen hierin een cruciale rol.

Ontmoetingen stimuleren

Het festival bevordert ontmoetingen tussen artiesten, bewoners en bezoekers. Projecten die deze ontmoetingen faciliteren, worden verder ontwikkeld en uitgebreid.

Versterken van samenwerkingen

TNHB wil samenwerkingen met regionale partners en lokale bedrijven versterken en uitbreiden om een stevig fundament voor het festival te creëren en nieuwe initiatieven te ontwikkelen.

Verbinding met locaties en bewoners

In 2025 wil TNHB de verbinding met locaties, kerkbeheerders en vrijwilligers verder versterken. De succesvolle kerkentour zal worden voortgezet en uitgebreid om het community-gevoel te versterken.

Bereiken van een breder publiek

Het festival wil een breder publiek bereiken door samen te werken met platforms zoals SPOT Groningen en diverse culturele instellingen. De marketingstrategie is gericht op cultuurminnende stedelingen en jongeren.

Verbeteren van toegankelijkheid

TNHB blijft werken aan de toegankelijkheid van het festival door logistieke verbeteringen zoals bereikbaarheid, parkeergelegenheid, fietsverhuur, overnachtingsmogelijkheden en catering.

Financiële stabiliteit en groei

Het festival streeft naar financiële stabiliteit en groei door subsidies van de provincie Groningen en het Fonds Podiumkunsten te consolideren en uit te breiden, wat een solide basis biedt voor verdere ontwikkeling.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Overzicht programma

Bijlage 2: Blokkenschema, routetips & plattegrond

Bijlage 3: Publicaties TNHB

Bijlage 4: Resultaten online campagne social media

Bijlage 5: Overzicht woonprovincie festivalbezoekers

Bijlage 6: Statement Verklaring Stichting TNHB

Bijlage 7: Directiereglement Stichting TNHB 2024

Bijlage 1: Overzicht programma

ACADEMIE MINERVA + PRINS CLAUS

CONSERVATORIUM Een groep studenten presenteren samen hun multimediale performance ANOTHER TIME in de Mariakerk in 't Zand. 🎵🎧

BEELDENDE KUNSTROUTE Prijkend in het Groningse landschap, omgeven door rust en ruimte, vind je de kunstwerken van kunstenaars Kaneli & Smit, Wim Warrink en Joran van Soest. 🎨

BLAUDZUN Luister naar gevoelige ballads afgewisseld met krachtige songs in de imposante Petrus en Pauluskerk in Loppersum. 🎵🎧

BOOMGAARDESSIES MET PILAR & JOOST Geniet in de boomgaard de Luingahof van een hapje en een drankje onder het genot van live-muziek. 🎵🎧

BOYS WON'T BE BOYS Een theatrale happening en vrolijke aanklacht in de Donatuskerk Leermens. Omdat hokjes er zijn om je in om te kleden tot wie je echt bent. 🎭🎧

BROEDER DIELEMAN EN MARLENE BAKKER In de Solwerderkerk komen het Groningse en Zeeuwse landschap samen in een openhartige voorstelling vol melancholie, verhalen en verlangens. 🎵

CHARLOTTE BEERDA OP ZATERDAG luister je in de kerk van Tjamsweer naar deze woordenkunstenaar en singer-songwriter en haar optreden MARIA: over de complexiteit van vrouwelijkheid. 🎵🎧

COLLECTIEF TIJDLOOS - ONBEVELEKT is een combinatie van kleinkunst, muziek en spoken word, speciaal gemaakt voor het festival en de Mariakerk in Oosterwijterd. 🎵🗣️

DE VEENFABRIEK - MARIA MARIA MARIA Weergaloos muziektheater en een wonderlijke vertelling over de bekendste Moeder ter wereld en haar kinderen in de Nicolaïkerk in Appingedam. 🎵🎧🎨

DJUWA MROIVILI + JAMES OESI Droom weg bij de prachtige klassieke klanken van de piano en contrabas onder de prachtige gewelven van de Sebastiaankerk in Bierum. 🎵

EVA VAN MANEN + RORY RONDE In het Mauritiuskerkje in Marsum vind je de mooie akoestische songs waarvoor de natuur een bron van inspiratie vormde. 🎵

IN GESPREK MET JOERI VOS - REGISSEUR MARIA MARIA MARIA OP ZATERDAG In het Raadhuis Appingedam duik je dieper in het verhaal en het maakproces van de voorstelling MARIA MARIA MARIA. 🗣️

JANNE SCHRA Luister in de Stefanuskerk naar gevoelig mooie songs die je raken tot in je diepste binnenste. Met het breekbaarst uit haar Engelstalige oeuvre aangevuld met nieuwe liedjes. 🎵🎧

LUWTEN Een exclusieve solo-set die betoverend zal klinken onder de karakteristieke gewelven van de Pancratiuskerk in Godlinze. 🎵

MAAIKE MEINDERTSMA in de Bierumer school beleef je de bijzondere kunst- en video-installatie SHORTCUT, over de haast om ons heen en alle vormen die het kan aannemen. 🎨

MARIA SONGBOOK DOOR ANASS HABIB & VEENFABRIEK In de Synagoge in Appingedam hoor je de musici uit de voorstelling MARIA MARIA MARIA met een aanvullend programma. 🎵

MOLENSESSIES MET CLARIMBA Geniet in molen de Stormvogel van een hapje en een drankje onder het genot van live-muziek. 🎵🎧

NIENKE NASSERIAN - RISE, EEN ZELFHULP OPERA is een muziektheatervoorstelling over de maakbaarheid van geluk waarin verrassende genres en instrumenten samenkomen. 🎵🎧

RUIMTEREIS In de dorpstuin van Oosterwijterd luister je in jouw eigen gebouwde hut naar SHELTER. Een ode aan creativiteit en de plek van de huttenbouwer binnen onze maatschappij. 🎵🎧

SANDER PLUKAARD In de Johanneskerk in Losdorp zie je ZEE MUUR: een gevoelige monoloog en tevens troostrijk verhaal, over de verwerking van een nooit te verwerken trauma. 🎵🎧

SOUND SOILS Tijdens SOUND SOILS klinken er in de kerk van Zeerijp wandelinterviews van Ruth Koops van 't Jagt met inwoners uit Eemsdelta en daarbuiten. 🗣️🎧

TIMO DE JONG Een muzikale ode aan de karakteristieke kerkjes in de kerk van Krewerd. Muziek die is geïnspireerd door de jaren zestig, maar dan in een eigentijds en verfijnd jasje gestoken. 🎵

TUINSESSIES MET SIRACH TER VEER + MARA SEJANE Geniet in de kerktuin van Krewerd van een hapje en een drankje onder het genot van live-muziek. 🎵🎧

WENDE Een intiem en uniek optreden. Met haar nieuwe show UNPLUGGED, die maar op een aantal plekken exclusief te zien is, gaat ze terug naar de basis. 🎵🎧

ZEF HEMEL Vanaf het festivalhart ontdek je al wandelend het verleden, heden en de toekomst van het landschap om je heen met WANDELEN RICHTING DE TOEKOMST VAN GRONINGEN. 🚶🎧

ZOZY OP ZONDAG luister je in de kerk van Tjamsweer naar TUNNELVISIE X ULTRAZOOM. Elektronisch en a capella, synth partijen en koorzang, het komt allemaal voorbij tijdens deze voorstelling. 🎵

ZUHAUSE In JONGEN, JE MOEDER... komen live muziek, dans en tekst samen en schetsen ze een wereld vol waanbeelden, dromen, en de worsteling met een nieuwe realiteit in de kerk van Wirdum. 🎵🎧

ZUMMERBÜHNE STRIJKKWARTET X JAN HENK DE GROOT EN YRSA Start je festivaldag met dit fijne koffieconcert midden in het festivalhart. 🎵

Bijlage 2: Blokkenschema, routetips & plattegrond

LOCATIES	PROGRAMMA	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	
FESTIVALHART	Festivalhart Oosterwijtwerd	10.00-22.30												
	Zummerbühne Strijkkwartet, Jan Henk de Groot & YRSA		11.00											
	Zef Hemel Wandelen richting de toekomst van Groningen		11.00	VERZAMELPUNT TOFFE KOFFIE CARAVAN							18.00			
	Joran van Soest Zeppelin	DOORLOPEND: 10.00-22.00												
MIDDEN	Collectief Tijdloos Onbevlekt		11.00		12.45					17.30				
	Kijk-ommetje: muziektheatergezelschap Zummerbühne			11.45		13.30					18.15			
	Dorpstuin Oosterwijtwerd Ruimtereis SHELTER	DOORLOPEND: 11.00-18.00												
	Kerk Eenum Nienke Nasserian RISE, een zelfhulpopera			11.45			14.15		16.00					
	Donatuskerk Leermens BOYS WON'T BE BOYS						14.15		16.00		17.45			
		Kijk-ommetje: dorpshistoricus Nane van der Molen						15.00		16.45		18.30		
	Kerk Wirdum Zuhause Jongen, je moeder...				12.30					17.00				
	Mariakerk Krewerd Timo de Jong's kerkentour			11.45		13.30			16.00					
	Pauzeplek theetuin de Kosterij Krewerd Tuinssessies: Sirach ter Veer + Mära Sejäne				12.45		14.30		15.30					
	Krewerd (Krewerderweg) Wim Warrink Echo	DOORLOPEND: 10.00-22.00												
	Petrus en Pauluskerk Loppersum Blaudzun TOKEN VERPLICHT				12.45						17.45			
	Pauzeplek Molen De Stormvogel Loppersum Molensessies: Clarimba			11.45		14.00		16.45						
	Jacobuskerk Zeerijp Sound Soils	DOORLOPEND: 11.00-18.00												
	Mariakerk 't Zandt Academie Minerva + Prins Claus Conservatorium Another Time				12.15			15.00		17.30				
Kijk-ommetje: campingeigenaar Drewes Wildeman					13.00			15.45		18.15				
Pancratiuskerk Godlinze LUWTEN (solo)		11.00			13.30			16.15						
Johanneskerk Losdorp Sander Plukaard ZEE MUUR						14.45			17.30					
Sebastiaankerk Bierum Djuwa Mroivili + James Oesi					13.15		15.00		16.45					
Pauzeplek Boomgaard De Luingahof Bierum Boomgaardsessies: PILAR + JOOST				12.30		14.15		16.00						
Bierumer School Maaïke Meindertsma Shortcut	DOORLOPEND: 11.00-18.00													
Stefanuskerk Holwierde Janne Schra TOKEN VERPLICHT			11.30				15.00			17.45				
Kerk Tjamsweer Charlotte Beerda MARIA				12.30		14.15			17.45					
Synagoge Appingedam Anass Habib & de Veenfabriek Maria Songbook				13.00			15.00							
Nicolaïkerk Appingedam Wende Unplugged TOKEN VERPLICHT						14.00		16.00						
	De Veenfabriek MARIA MARIA MARIA TOKEN VERPLICHT										20.00			
	Kijk-ommetje: Project Grenzeloos						14.45		16.45					
Raadhuis Appingedam In gesprek met Joeri Vos regisseur MARIA MARIA MARIA			11.30											
Kerk van Solwerd Broeder Dieleman + Marlene Bakker				12.30		14.30				17.45				
Kerk Marsum Eva van Manen + Rory Ronde				13.00				16.15		17.45				
Diverse locaties (zie plattegrond) Kaneli & Smit Piramides van Bodemlagen	DOORLOPEND: 10.00-22.00													

13.30 STARTTIJD

- PAUZEPLEK
- MUZIEK
- THEATER
- LITERAATUUR / SPOKEN WORD
- DANS
- KUNST
- AUDIOKUNST
- KIJK-OMMETJE
- INFORMATIE
- KOFFIE/THEE

Openingstijden token/infobalie: 10:00 - 19:30

09:15 uur heen / 18:15 uur terug
11:15 uur heen / 20:15 uur terug
13:15 uur heen / 22:15 uur terug

ROUTE TIPS! ZATERDAG

Met deze routetips gidsen we je door het blokkenschema én het festivalgebied. Wijk hier gerust van af en bepaal je eigen route. Check het blokkenschema voor de tijden. De routes zijn niet bewegwijzerd, gebruik de plattegrond of navigeer met je telefoon om de weg te vinden!

FIETSTIP ± 21 KM

WEST

Mariakerk Oosterwijtwerd: Collectief Tijdloos - Onbevlekt ►► **Petrus Pauluskerk Loppersum:** Blaudzun 🍷 ►► **Jacobuskerk Zeerijp:** Souns Soils - Music in Context ►► **Mariakerk 't Zandt:** Academie Minerva + Prins Claus Conservatorium - Another Time ►► **Pancratiuskerk Godlinze - LUWTEN**

FIETSTIP ± 26 KM

MIDDEN

Festivalhart Oosterwijtwerd: Zummerbühne strijkkwartet x Jan Henk de Groot en YRSA ►► **Kerk Wirdum:** Zuhause - Jongen, je moeder... ►► **Kerk Tjamsweer:** Charlotte Beerda - MARIA ►► **Kerk Marsum:** Eva van Manen + Rory Ronde ►► **Kerk Leermens:** BOYS WON'T BE BOYS

DE VEENFABRIEK - MARIA MARIA MARIA (AVONDVOORSTELLING)

Na een dag TNHB nodigen we je uit om om 20:00 te komen kijken naar weergaloos muziektheater van de Veenfabriek: MARIA MARIA MARIA in de Nicolaïkerk in Appingedam. Onze openingsvoorstelling is vanwege onze lustumeditie op zowel zaterdag als zondag nogmaals te zien. Het is de laatste keer dat de Veenfabriek deze voorstelling zal spelen, dus zorg dat je erbij bent! Let op: token verplicht, af te halen in het festivalhart.

FIETSTIP ± 22 KM

NOORD OOST

Kerk Holwierde: Janne Schra 🍷 ►► **Sebastiaankerk Bierum:** Djuwa Mroivili + James Oesi ►► **Kerk Losdorp:** Sander Plukaard - ZEE MUUR ►► **De Kosterij Krewerd:** Tuinsessies met Sirach ter Veer + Mara Sejane ►► **Mariakerk Oosterwijtwerd:** Collectief Tijdloos - Onbevlekt

FIETSTIP ± 23 KM

APPINGEDAM

Festivalhart Oosterwijtwerd: Zef Hemel - Wandelen richting de toekomst ►► **Synagoge Appingedam -** Maria Songbook door Anass Habib & Veenfabriek ►► **Kerk Tjamsweer:** Charlotte Beerda - MARIA ►► **Nicolaïkerk Appingedam:** Wende - Unplugged 🍷 ►► **Solwerder kerk:** Marlene Bakker & Broeder Dieleman

WANDELTIP ± 11 KM

FESTIVALHART

Kerk Wirdum: Zuhause - Jongen, je moeder... ►► **Kerk Eenum:** Nienke Nasserian - RISE, een zelfhulpopera ►► **Kerk Leermens:** BOYS WON'T BE BOYS ►► **Mariakerk Oosterwijtwerd:** Collectief Tijdloos - Onbevlekt

STRIJK NEER BIJ EEN PAUZEPLEK

Fietsend van de ene naar de andere voorstelling, strijk je onderweg neer bij één van de pauzeplekken: de authentieke molen De Stormvogel in Loppersum, de betoverende boomgaard De Luingahof in Bierum of de kerktuin van het prachtige dorpje Krewerd. Naast optredens, ontdek je hier lokale lekkernijen!

LOCATIES	PROGRAMMA	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	
FESTIVALHART	Festivalhart Oosterwijtwerd	10.00-22.30												
	Zummerbühne Strijkkwartet, Jan Henk de Groot & YRSA		11.00											
	Zef Hemel Wandelen richting de toekomst van Groningen		11.00	VERZAMELPUNT TOFFE KOFFIE CARAVAN							18.00			
	Joran van Soest Zeppelin	DOORLOPEND: 10.00-22.00												
MIDDEN	Collectief Tijdloos Onbevekt		11.00		12.45					17.30				
	Kijk-ommetje: muziektheatergezelschap Zummerbühne			11.45		13.30					18.15			
	Dorpstuin Oosterwijtwerd	DOORLOPEND: 11.00-18.00												
	Kerk Eenum		11.45			14.15		16.00						
	Donatuskerk Leermens	BOYS WON'T BE BOYS				14.15		16.00			17.45			
		Kijk-ommetje: dorpshistoricus Nane van der Molen					15.00		16.45		18.30			
	Kerk Wirdum	Zuhause Jongen, je moeder...			12.30					17.00				
	Mariakerk Krewerd	Timo de Jong's kerkentour		11.45		13.30		16.00						
	Pauzeplek theetuin de Kosterij Krewerd	Tuin sessies: Sirach ter Veer + Mära Sējāne			12.45		14.30		15.30					
	Krewerd (Krewerderweg)	Wim Warrink Echo	DOORLOPEND: 10.00-22.00											
WEST	Petrus en Pauluskerk Loppersum				12.45					17.45				
	Pauzeplek Molen De Stormvogel Loppersum		11.45			14.00		16.45						
	Jacobuskerk Zeerijp	DOORLOPEND: 11.00-18.00												
	Mariakerk 't Zandt	Academie Minerva + Prins Claus Conservatorium Another Time			12.15			15.00			17.30			
Kijk-ommetje: campingeigenaar Drewes Wildeman					13.00			15.45		18.15				
Pancratiuskerk Godlinze	LUWTEN (solo)		11.00		13.30			16.15						
Johanneskerk Losdorp	Sander Plukaard ZEE MUUR					14.45			17.30					
Sebastiaankerk Bierum	Djuwa Mroivili + James Oesi				13.15		15.00		16.45					
Pauzeplek Boomgaard De Luingahof Bierum	Boomgaard sessies: PILAR + JOOST			12.30		14.15		16.00						
Bierumer School	Maaïke Meindersma Shortcut	DOORLOPEND: 11.00-18.00												
Stefanuskerk Holwierde	Janne Schra		11.30				15.00			17.45				
APPINGEDAM	Kerk Tjamsweer			12.30		14.15				17.45				
	Synagoge Appingedam	Anass Habib & de Veenfabriek Maria Songbook			13.00		15.00							
	Nicolaïkerk Appingedam	Wende Unplugged					14.00		16.00					
		De Veenfabriek MARIA MARIA MARIA										20.00		
		Kijk-ommetje: Project Grenzeloos					14.45		16.45					
	Kerk van Solwerd	Broeder Dieleman + Marlene Bakker			12.30		14.30			17.45				
Kerk Marsum	Eva van Manen + Rory Ronde				13.00			16.15		17.45				
Diverse locaties (zie plattegrond)	Kaneli & Smit Piramides van Bodemlagen	DOORLOPEND: 10.00-22.00												

ROUTE TIPS! ZONDAG

Met deze routetips gidsen we je door het blokkenschema én het festivalgebied. Wijk hier gerust van af en bepaal je eigen route. Check het blokkenschema voor de tijden. De routes zijn niet bewegwijzerd, gebruik de plattegrond of navigeer met je telefoon om de weg te vinden!

FIETSTIP ± 21 KM

WEST

Mariakerk Oosterwijtwerd: Collectief Tijdloos - Onbevlekt ▶▶ **Petrus Pauluskerk Loppersum:** Blaudzun 🍷 ▶▶ **Jacobuskerk Zeerijp:** Souns Soils - Music in Context ▶▶ **Mariakerk 't Zandt:** Academie Minerva + Prins Claus Conservatorium - Another Time ▶▶ **Pancratiuskerk Godlinze - LUWTEN**

FIETSTIP ± 26 KM

MIDDEN

Festivalhart Oosterwijtwerd: Zummerbühne strijkkwartet x Jan Henk de Groot en YRSA ▶▶ **Kerk Wirdum:** Zuhause - Jongen, je moeder... ▶▶ **Kerk Tjamsweer:** ZOZY - Tunnelvisie X Ultrazoom ▶▶ **Kerk Marsum:** Eva van Manen + Rory Ronde ▶▶ **Kerk Leermens:** BOYS WON'T BE BOYS

DE VEENFABRIEK - MARIA MARIA MARIA (AVONDVOORSTELLING)

Na een dag TNHB nodigen we je uit om om 20:00 te komen kijken naar weergaloos muziektheater van de Veenfabriek: MARIA MARIA MARIA in de Nicolaïkerk in Appingedam. Onze openingsvoorstelling is vanwege onze lustumeditie op zowel zaterdag als zondag nogmaals te zien. Het is de laatste keer dat de Veenfabriek deze voorstelling zal spelen, dus zorg dat je erbij bent! Let op: token verplicht, af te halen in het festivalhart.

FIETSTIP ± 22 KM

NOORD OOST

Kerk Holwierde: Janne Schra 🍷 ▶▶ **Sebastiaankerk Bierum:** Djuwa Mroivili + James Oesi ▶▶ **Kerk Losdorp:** Sander Plukaard - ZEE MUUR ▶▶ **De Kosterij Krewerd:** Tuinsessies met Sirach ter Veer + Mara Sejane ▶▶ **Mariakerk Oosterwijtwerd:** Collectief Tijdloos - Onbevlekt

FIETSTIP ± 23 KM

APPINGEDAM

Festivalhart Oosterwijtwerd: Zef Hemel - Wandelen richting de toekomst ▶▶ **Synagoge Appingedam -** Maria Songbook door Anass Habib & Veenfabriek ▶▶ **Kerk Tjamsweer:** ZOZY - Tunnelvisie X Ultrazoom ▶▶ **Nicolaïkerk Appingedam:** Wende - Unplugged 🍷 ▶▶ **Solwerder kerk:** Marlene Bakker & Broeder Dieleman

WANDELTIP ± 11 KM

FESTIVALHART

Kerk Wirdum: Zuhause - Jongen, je moeder... ▶▶ **Kerk Eenum:** Nienke Nasserian - RISE, een zelfhulpopera ▶▶ **Kerk Leermens:** BOYS WON'T BE BOYS ▶▶ **Mariakerk Oosterwijtwerd:** Collectief Tijdloos - Onbevlekt

STRIJK NEER BIJ EEN PAUZEPLEK

Fietsend van de ene naar de andere voorstelling, strijk je onderweg neer bij één van de pauzeplekken: de authentieke molen De Stormvogel in Loppersum, de betoverende boomgaard De Luingahof in Bierum of de kerktuin van het prachtige dorpje Krewerd. Naast optredens, ontdek je hier lokale lekkernijen!

TERUG NAAR HET BEGIN

EEN ONTDEKKINGSTOCHT!

24 + 25 + 26
MEI 2024

Groninger Kerken | Gemeente Eemsdelta | Provincie Groningen | Stichting Beringer Hazewinkel | Fonds Podiumkunsten
Stichting Promotie Activiteiten Appingedam | Emmaplein Foundation | Fonds Eemsmond | Cultuurfonds / Jan Steen Fonds
Gasunie | Stichting J.B. Scholtenfonds | VSBfonds | Loket Leefbaarheid / Nationaal Programma Groningen | Fonds 21 | Lira Fonds

PROGRAMMA - op alfabetische volgorde

ACADEMIE MINERVA + PRINS CLAUS CONSERVATORIUM Een groep studenten presenteren samen hun multimediale performance ANOTHER TIME in de Mariakerk in 't Zand. 🎵🎧

BEELDDE KUNSTRUTE Prijkend in het Groningse landschap, omgeven door rust en ruimte, vind je de kunstwerken van kunstenaars Kaneli & Smit, Wim Warrink en Joran van Soest. 🎨

BLAUDZUN Luister naar gevoelige ballads afgewisseld met krachtige songs in de imposante Petrus en Pauluskerk in Loppersum. 🎵🌿

BOOMGAARDESSIES MET PILAR & JOOST Geniet in de boomgaard de Luingahof van een hapje en een drankje onder het genot van live-muziek. 🎵🍷

BOYS WON'T BE BOYS Een theatrale happening en vrolijke aanklacht in de Donatuskerk Leermens. Omdat hokjes er zijn om je in om te kleden tot wie je echt bent. 🎭

BROEDER DIELEMAN EN MARLENE BAKKER In de Solwerderkerk komen het Groningse en Zeeuwse landschap samen in een openhartige voorstelling vol melancholie, verhalen en verlangens. 🎵

CHARLOTTE BEERDA OP ZATERDAG luister je in de kerk van Tjamsweer naar deze woordenkunstenaar en singer-songwriter en haar optreden MARIA: over de complexiteit van vrouwelijkheid. 🎵

COLLECTIEF TIJDLOOS - ONBEVLEKT is een combinatie van kleinkunst, muziek en spoken word, speciaal gemaakt voor het festival en de Mariakerk in Oosterwijtwerd. 🎵🗣️

DE VEENFABRIEK - MARIA MARIA MARIA Weergaloos muziektheater en een wonderlijke vertelling over de bekendste Moeder ter wereld en haar kinderen in de Nicolaïkerk in Appingedam. 🎵🌿

DJUWA MROVILI + JAMES OESI Droom weg bij de prachtige klassieke klanken van de piano en contrabas onder de prachtige gewelven van de Sebastiaankerk in Bierum. 🎵

EVA VAN MANEN + RORY RONDE In het Mauritiuskerkje in Marsum vind je de mooie akoestische songs waarvoor de natuur een bron van inspiratie vormde. 🎵

IN GESPREK MET JOERI VOS - REGISSEUR MARIA MARIA MARIA OP ZATERDAG In het Raadhuis Appingedam duik je dieper in het verhaal en het maakproces van de voorstelling MARIA MARIA MARIA. 🗣️

JANNE SCHRA Luister in de Stefanuskerk naar gevoelig mooie songs die je raken tot in je diepste binnenste. Met het breekbaarst uit haar Engelstalige oeuvre aangevuld met nieuwe liedjes. 🎵🌿

LUWTEN Een exclusieve solo-set die betoverend zal klinken onder de karakteristieke gewelven van de Pancratiuskerk in Godlinze. 🎵

MAAIKE MEINDERTSMA in de Bierumer school beleef je de bijzondere kunst- en video-installatie SHORTCUT, over de haast om ons heen en alle vormen die het kan aannemen. 🎨

MARIA SONGBOOK DOOR ANASS HABIB & VEENFABRIEK In de Synagoge in Appingedam hoor je de musici uit de voorstelling MARIA MARIA MARIA met een aanvullend programma. 🎵

MOLENSESSIES MET CLARIMBA Geniet in molen de Stormvogel van een hapje en een drankje onder het genot van live-muziek. 🎵🍷

NIENKE NASSERIAN - RISE, EEN ZELFHULP OPERA is een muziektheatervoorstelling over de maakbaarheid van geluk waarin verrassende genres en instrumenten samenkomen. 🎵🎭

RUIMTEREIS In de dorpsstui van Oosterwijtwerd luister je in jouw eigen gebouwde hut naar SHELTER. Een ode aan creativiteit en de plek van de huttenbouwer binnen onze maatschappij. 🎵🏠

SANDER PLUKAARD In de Johanneskerk in Losdorp zie je ZEE MUUR: een gevoelige monoloog en tevens troostrijk verhaal, over de verwerking van een nooit te verwerken trauma. 🎵

KIJK-OMMETJES 🎭

Voor een uniek inkijkje in het festivalgebied ga je tussen de voorstellingen door op pad met onze lokale gidsen!

Campingeigenaar Drewes Wildeman - Waar een klein dorp groot in kan zijn

Loop vanaf de prachtige 13-eeuwse Mariakerk in 't Zand via Landgoed DeCamping (LDC), door de natuur weer terug naar de kerk. Onderweg zal Drewes vertellen over zijn LDC, hoe het sociaal dorpsinitiatief is ontstaan, hoe hij er van geniet en wat de plannen zijn voor zijn "mooiste plekje op aard".

Project GrenzeLoos - Kunst zonder beperkingen

Nadat je genoten hebt van niemand minder dan WENDE, kun je aansluiten bij het kijk-ommetje van Project GrenzeLoos. Leer meer over dit initiatief van De Zijlen, Cosis, 's Heeren Loo, WerkPro en IVAK, waarbij er niet wordt gekeken naar de beperkingen van de deelnemers, maar juist naar de mogelijkheden.

Dorpshistoricus Nane van der Molen - Dorpsommetje Leermens

Ben je in de Donatuskerk omvergeblazen door BOYS WON'T BE BOYS? Nane van der Molen zet je graag weer met beide benen op de grond en neemt je mee op een kort dorpsommetje (een mini- Om Leermens komen) en vertelt hierbij over de geschiedenis van het dorp.

Muziektheatergezelschap Zummerbühne - De historie rondom de verdronken dorpen

De Mariakerk in Oosterwijtwerd is komende zomer het decor van De Grote Vloed. Na COLLECTIEF TIJDLOOS in de Mariakerk nemen Hanna van der Leest (zaterdag) Emil Klok (zondag) van Zummerbühne je mee op pad en vertellen ze je meer over de historie rondom de verdronken dorpen

SOUND SOILS Tijdens SOUND SOILS klinken er in de kerk van Zeerijp wandelinterviews van Ruth Koops van 't Jagt met inwoners uit Eemsdelta en daarbuiten. 🗣️

TIMO DE JONG Een muzikale ode aan de karakteristieke kerkjes in de kerk van Krewerd. Muziek die is geïnspireerd door de jaren zestig, maar dan in een eigentijds en verfijnd jasje gestoken. 🎵

TUINSESSIES MET SIRACH TER VEER + MARA SEJANE Geniet in de kerktuin van Krewerd van een hapje en een drankje onder het genot van live-muziek. 🎵🍷

WENDE Een intiem en uniek optreden. Met haar nieuwe show UNPLUGGED, die maar op een aantal plekken exclusief te zien is, gaat ze terug naar de basis. 🎵🌿

ZEF HEMEL Vanaf het festivalhart ontdek je al wandelend het verleden, heden en de toekomst van het landschap om je heen met WANDELEN RICHTING DE TOEKOMST VAN GRONINGEN. 🗣️

ZOZY OP ZONDAG luister je in de kerk van Tjamsweer naar TUNNELVISIE X ULTRAZOOM. Elektronisch en a capella, synth partijen en koorzang, het komt allemaal voorbij tijdens deze voorstelling. 🎵

ZUHAUSE In JONGEN, JE MOEDER... komen live muziek, dans en tekst samen en schetsen ze een wereld vol waanbeelden, dromen, en de worsteling met een nieuwe realiteit in de kerk van Wirdum. 🎵🗣️

ZUMMERBÜHNE STRIJKKWARTET X JAN HENK DE GROOT EN YRSA Start je festivaldag met dit fijne koffieconcert midden in het festivalhart. 🎵

WWW.TERUGNAARHETBEGIN.NL

UITGELICHT

START EN SLUIT AF IN ONS FESTIVALHART 🎭

In ons nieuwe festivalhart in Oosterwijtwerd verzilver je je ticket door deze om te ruilen voor een polsbandje, kun je een token scoren voor jouw favoriete artiest en start je jouw festivaldag al wandelen met Zef Hemel of luisterend naar het Zummerbühne strijkkwartet. Aan het einde van de dag sluit je jouw dag hier ook weer af met een BBQ (ticket verplicht) en een drankje en kun je napraten met elkaar en onze artiesten.
Openingstijden ticket- & tokenbalie: 10:00 - 19:30

STRIJK NEER BIJ EEN PAUZEPLEK 🚲

Fietsend van de ene naar de andere voorstelling, strijk je onderweg neer bij één van de pauzeplekken: de authentieke molen De Stormvogel in Loppersum, de betoverende boomgaard De Luingahof in Bierum of de kerktuin van het prachtige dorpje Krewerd. Naast optredens, ontdek je hier lokale lekkernijen!

PROJECT GRENZELOOS

"Kunst kent geen beperkingen, maar zet mensen juist in hun oneindige kracht." Met dit motto als uitgangspunt is Project GrenzeLoos gestart, een initiatief van De Zijlen, Cosis, 's Heeren Loo, WerkPro en IVAK. Het werk van de deelnemers is terug te vinden in onder andere ons festivalhart en op de diverse pauzeplekken en in het atelier van Cosis. Ook kun je meelopen met het Kijk-ommetje van Project GrenzeLoos.

DE VEENFABRIEK - MARIA MARIA MARIA 🌿

AVONDVOORSTELLING

Na een dag TNHB nodigen we je uit om om 20:00 uur te komen kijken naar weergaloos muziektheater van de Veenfabriek: MARIA MARIA MARIA in de Nicolaïkerk in Appingedam. Onze openingsvoorstelling is vanwege ons lustum op zowel zaterdag als zondag nogmaals te zien. Het is de laatste keer dat de Veenfabriek deze voorstelling zal spelen, dus zorg dat je erbij bent! Let op: token verplicht, af te halen in het festivalhart.

ONTDEK KUNST TIJDENS TNHB 🎨

Kunstenaars Maaïke Meindertsma, Kaneli & Smit, Wim Warrink, Joran van Soest laten je anders naar ons festivalgebied kijken. Je ontdekt verrassende kunst in de Bierumer School en verspreid over diverse locaties (zie plattegrond). Daarnaast luister je naar bijzondere audiokunst SHELTER in de dorpsstui van Oosterwijtwerd én naar SOUND SOILS in de kerk van Zeerijp.

PECH ONDERWEG?

Heb je een leuke band of ander fiets-ongemak? Bel naar Guikema Riewielhandel voor pechhulp onderweg: 06 288 934 38

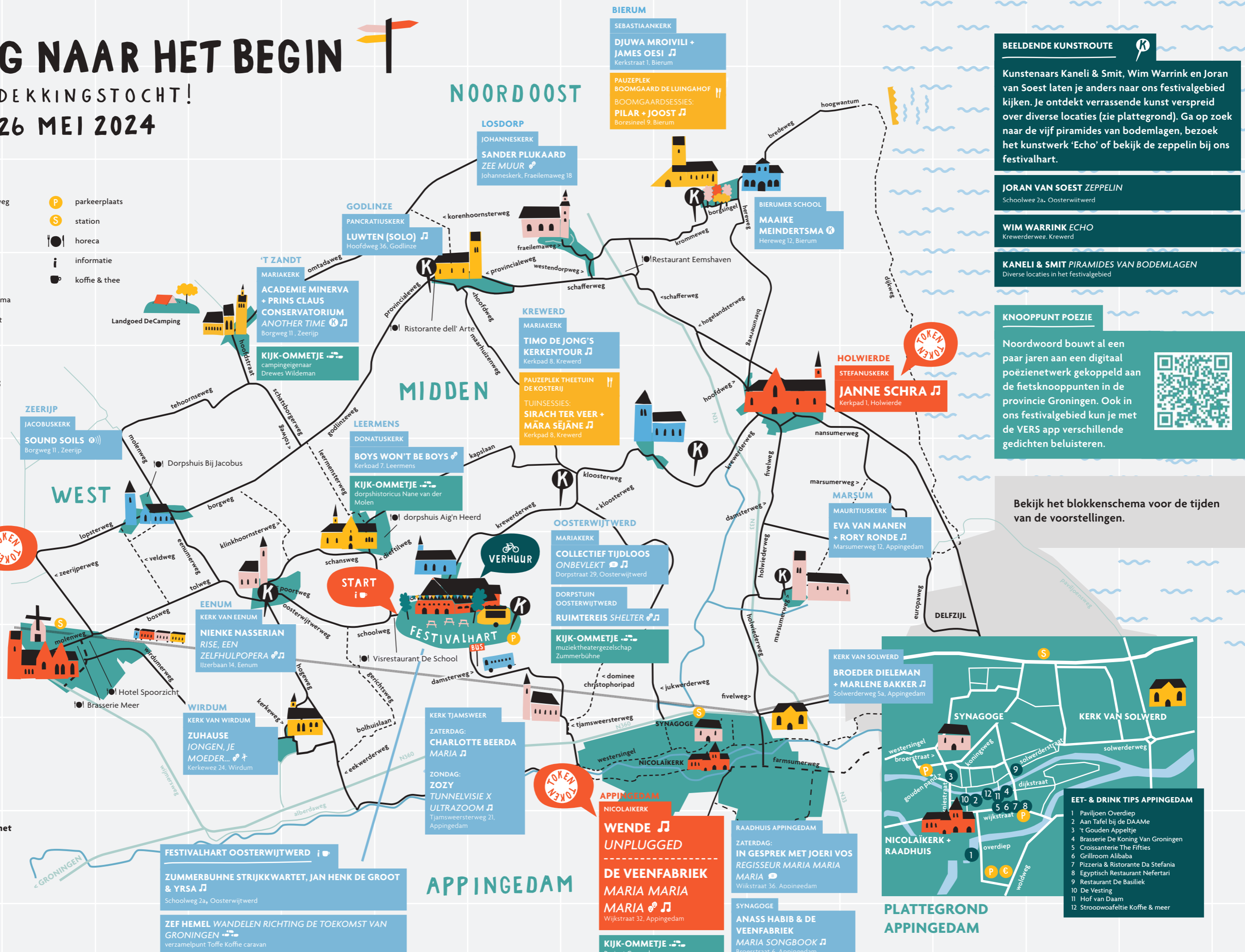
TERUG NAAR HET BEGIN

EEN ONTDEKKINGSTOCHT!

24+25+26 MEI 2024

LEGENDA

- auto- en fietsweg
- - - fietspad
- overige wegen
- water
- zee
- hoofdprogramma
- token verplicht
- pauzeplek
- kijk-ommetje
- P parkeerplaats
- S station
- horeca
- i informatie
- koffie & thee

BEELDDE KUNSTROUTE

Kunstenaren Kaneli & Smit, Wim Warrink en Joran van Soest laten je anders naar ons festivalgebied kijken. Je ontdekt verrassende kunst verspreid over diverse locaties (zie plattegrond). Ga op zoek naar de vijf piramides van bodemlagen, bezoek het kunstwerk 'Echo' of bekijk de zeppelin bij ons festivalhart.

JORAN VAN SOEST ZEPPELIN
Schoolweg 2a, Oosterwĳtwerd

WIM WARRINK ECHO
Krewerderweg, Krewerd

KANELI & SMIT PIRAMIDES VAN BODEMLAGEN
Diverse locaties in het festivalgebied

KNOOPPUNT POEZIE

Noordwoord bouwt al een paar jaren aan een digitaal poëzieternetwerk gekoppeld aan de fietsknooppunten in de provincie Groningen. Ook in ons festivalgebied kun je met de VERS app verschillende gedichten beluisteren.

Bekijk het blokkenschema voor de tijden van de voorstellingen.

- ### EET- & DRINK TIPS APPINGEDAM
- 1 Paviljoen Overdiep
 - 2 Aan Tafel bij de DAAME
 - 3 't Gouden Appeltje
 - 4 Brasserie De Koning Van Groningen
 - 5 Croissanterie The Fifties
 - 6 Grillroom Alibaba
 - 7 Pizzeria & Ristorante Da Stefania
 - 8 Egyptisch Restaurant Nefertari
 - 9 Restaurant De Basiliek
 - 10 De Vesting
 - 11 Hof van Daam
 - 12 Stroopwoafeltie Koffie & meer

Scan de QR-code en bekijk het festivalprogramma!

Bijlage 3: Publicaties TNHB

Platform	Datum	Type content
Visit Groningen	-	Vermelding op website
Westerkwartier.nu	03-03-2024	Digitaal
Eemskrant	10-05-2024	Digitaal
Groninger Internet Courant	25-05-2024	Digitaal
NRC	22-05-2024	Digitaal
Radio 1	27-05-2024	Radio (vanaf minuut 41)
Eemslander	05-03-2024	Print
Eemsbode	06-03-2024	Print
DVHN	26-04-2024	Print
Eemsbode	22-05-2024	Print
DVHN	27-05-2024	Print
Eemsbode	29-05-2024	Print

Zangeressen Wende en Janne Schra komen naar TNHB-festival

EEMSDelta – Singer-songwriter Wende en zangeres Janne Schra komen naar Eemsdelta. Ze treden op tijdens het festival Terug Naar Het Begin (TNHB), dat in het laatste weekend van mei wordt gehouden op diverse locaties in deze gemeente.

Het wordt de vijftiende editie van TNHB. Het festival omvat ook dit keer een gevarieerde mix van optredens in eeuwenoude kerken. De bezoekers kunnen fietsend van het ene naar het andere wierdendorp om bij de verschillende kerkjes optredens bij te wonen. Tegelijk kunnen ze genieten van het wierdendorpschap, dat fungeert als karaktervol decor. De namen van de eerste artiesten zijn nu bekendgemaakt en duidelijk is dat het festival op vrijdagavond opent met 'Maria Maria Maria' van de Veenfabriek. Deze muziektheatervoorstelling oogst positieve kritieken en beleefde tijdens TNHB haar noordelijke première. Voor de zaterdag en zondag staan de zangeres Janne Schra en het programma. Beide artiesten weten zichzelf telkens opnieuw uit te vinden en zullen met hun muziek inspelen op de unieke speellocaties. De kaartverkoop is inmiddels van start gegaan. Meer informatie is te vinden op terugnaarhetbegin.nl.

IDEAL Keukens
Sikkel 23A, 9932 BD Delft
info@idealkeukens.nl

wk 10. Geldig van 06-03 t/m 19-03. OP+OP

GroenRIJK

Vaste planten
O.a. Erysimum, Arnica, Saxifraga, Aubrieta, Doronicum, Primula, Lithodora of Iberis.
Pot Ø 13 cm. Per stuk

3,99
2,49

Eemsbode 05-03-2024

15

Woensdag 6 maart 2024

Wende. Eigen foto

Wende, Janne Schra en Maria Maria Maria

De eerste namen van de vijftiende editie van het festival Terug naar het begin (TNHB) zijn bekend. De muziektheatervoorstelling Maria Maria Maria van de Veenfabriek is op de openingsavond op vrijdag 24 mei voor het eerst te zien in het Noorden.

APPINGEDAM Verder komen de bekende zangeressen Wende en Janne Schra in het laatste weekend van mei naar Appingedam en omgeving, waarvoor eeuwenoude kerken een podium bieden. De kaartverkoop van deze lustrum editie start op vrijdag 1 maart om 10.00 uur, met een speciale korting voor inwoners van de gemeente Eemsdelta. Tijdens het derde lustrum van Terug naar het begin wordt er flink uitgepakt, vertelt artistiek leider Mink van der Velde uit Overschild. „De komende editie wordt een bijzondere. Voor deze speciale lustrumeditie wordt er met extra zorg aan een passend programma gewerkt.“ Van der Velde is in haar nopjes met het strikken van de noordelijke première van Maria Maria Maria. „De voorstelling is door publiek en pers de hemel in geprezen.“ Mink kijkt uit naar de optredens van de artiesten Wende en Janne Schra. „Ze weten zichzelf telkens opnieuw uit te vinden. Ook tijdens TNHB maken ze er iets bijzonders van en spelen ze met hun muziek in op de unieke speellocaties. En dit is nog maar het begin, want er is nog zoveel moois aan te kondigen.“ TNHB is voor inwoners van Eemsdelta het festival om op ontdekkingsocht te gaan in de eigen omgeving, weet Mink. „Onderweg beleef je als bezoeker optredens op unieke locaties gewoon bij jou om de hoek. In het Groninger landschap fietsen festivalbezoekers van het ene naar het andere wierdendorp. Van het mystieke Mariakerkje boven op de wierde van Kreeverd tot de imposante 'boerenkathedraal' midden in het dorp Loppersum.“ Tickets voor TNHB zijn te koop via terugnaarhetbegin.nl. In samenwerking met culturele netwerkorganisatie IVAK en Visit Eemsdelta biedt het festival inwoners van Eemsdelta de kans om met 50% korting kennis te maken met dit unieke festival. Dat kan met de kortingscode EEMSDelta50PROCENT. Deze korting geldt voor de eerste 200 tickets ■

Eemsbode 06-03-2024

DVHN 26-04-2024

Eemsbode 22-05-2024

‘Cultuur wordt in de kerk steeds belangrijker’

Dick Stoter ziet de rol van de kerk in Loppersum veranderen. Dit weekend verwelkomt hij als beheerder van de Petrus en Pauluskerk, tijdens festival Terug naar het begin, zanger Blaudzun in het monumentale gebouw.

MARJOLIJN VAN RAAIJ

Ik ben op de fiets gekomen vandaag”, zegt Dick Stoter (65), beheerder van de Petrus en Pauluskerk in Loppersum. „Mijn vrouw en kinderen zeggen altijd tegen me: als jij op de fiets stapt, ga je óf naar de Hubo óf naar de kerk.” Daar hebben ze wel een beetje gelijk in, geeft de geboren en getogen Lopster lachend toe. Dit weekend is ‘zijn’ kerk een van de locaties van festival Terug naar het begin. Stoter staat bij de ingang van het gebouw, de deuren gaan zo open. Achter hem doet Blaudzun - de zanger treedt dit weekend vier keer op in de Petrus en Pauluskerk - een laatste soundcheck. De eerste regels van zijn lied *Shades* galmen door de lege ruimte. Stoter kijkt op zijn horloge, tijd om het publiek binnen te laten. Blaudzun en zijn band trekken zich

Van achter in de kerk houdt Dick Stoter het overzicht en vangt hij late bezoekers op. FOTO: ANJO DE HAAN

nog even terug in de consistoriekamer terwijl de eerste bezoekers binnendruppelen. De meesten zijn op de fiets gekomen, trouw aan het festivalconcept: tijdens Terug naar het begin kan men al fietsend een route langs verschillende kerken in de gemeente Eemsdelta afleggen.

„Ik ga tijdens het optreden bij de ingang zitten”, zegt Stoter. „Dan kan ik goed het overzicht houden.” Zo gezegd, zo gedaan. In een bijna volle kerk begint Blaudzun te spelen. Er is rekening gehouden met de monumentale ruimte: de zanger speelt met drie muzikanten, iets langzamer, iets uitgekleder. De nagalm vult de Petrus en Pauluskerk drie kwartier lang met muziek. Na het op-

‘Je hoeft hier niet meer met een vroom gezicht binnen te komen’

treden staat Stoter tevreden bij de uitgang terwijl de bezoekers vertrekken naar de volgende locatie op hun route. „Het klonk mooi hè? Ik vond het even spannend hoe het zou zijn met de echo hier. Maar het was prachtig.” De Petrus en Pauluskerk heeft nog best een actieve gemeenschap, benadrukt de beheerder. Hij schat dat naar een gemiddelde kerkdienst zo’n vijftig mensen komen. „Maar ik denk dat er vandaag wel 250 mensen waren, zo vol is het bijna nooit. Alleen bij concerten en uitvaarten. En tijdens de kerstdienst misschien.”

„Met oud en nieuw luiden we hier altijd de klokken. Vroeger kwamen daar veel mensen op af, maar de laat-

ste jaren zijn het er hooguit vijftien.” Dat komt door corona, denkt de beheerder. „Toen mocht het natuurlijk niet en daarna is de traditie een beetje verdwenen.” Stoter onderbreekt zichzelf: de muzikanten komen aangewandeld, hij heeft lunch voor ze klaargezet. „Koninginnesoep, die heb ik vanochtend gemaakt. En broodjes.” Hij wijst ze naar tafeltje bij de ingang: de soep staat op een kookplaatje. „Pak maar hoor, het is al warm.”

Hij vervat zijn verhaal. „Culturele en sociale evenementen worden steeds belangrijker. Het is niet meer zo dat je hier met een vroom gezicht naar binnen moet wandelen”, zegt hij. „Ik stootte hierbinnen een keer mijn hoofd tijdens het klussen. Nou, toen kwam er iets uit dat je eigenlijk niet hoort te zeggen in de kerk. Gelukkig was ik alleen, haha.”

„Elke vrijdag is er hier een groep die de klok luidt voor Oekraïne. Dat doen ze al sinds het begin van de oorlog.” Terwijl hij het kastje laat zien met de knoppen die de klokken doen luiden komt een stel met twee jonge kinderen de kerk ingewandeld. „Willen jullie de klokken luiden?” vraagt Stoter aan ze. Dat willen ze wel, en Stoter helpt de kinderen een stoel op te klimmen zodat ze bij het paneel kunnen. „Kijk, draai maar aan die knop. Nu moet je even geduld hebben.” Na een halve minuut begint de klok te luiden. Stoter glundert. Wat de beheerder betreft is het positief dat de kerk als locatie voor meer soorten activiteiten gebruikt wordt. „Het blijft een centraal punt in het dorp.” Evenementen zoals Terug naar het begin helpen om de Petrus en Pauluskerk op een andere manier op de kaart te zetten, denkt hij. Blaudzun en zijn band wandelen naar buiten toe: ze hebben nog een paar uur voor het volgende optreden. „Heb jij de soep gemaakt Dick?” vraagt een van de muzikanten. „Het was heerlijk, dankjewel.” Stoter steekt zijn duim op. „Joe!”

DVHN 27-05-2024

Eemsbode

Volg ons op Facebook

Een uitgave van Mediahuis Noord

Woensdag 29

In 10 jaar van zolder naar
25 man personeel

3

Rutte bezoekt campus
in Appingedam

5

Saamhorigheid
Opwierde opg

Contraaltzanger James Oesi en pianiste Djowia Mrosvili in de Sebastiaankerk in Bierum. Foto: René Battjes

Veel fietsverkeer voor TNHB

► Jubileumeditie Terug naar het begin een groot succes

BIERUM Op de weggetjes tussen de wierdedorpen rond Appingedam was het afgelopen weekend een drukte van belang met fietsers. Voornamelijk op een elektrisch magazinefiets. Druwiel genoten bezoekers van het festival Terug naar het begin van de omgeving terwijl ze van het ene naar het andere optre-

den in de diverse kerken traptten. De vijftiende editie begon vrijdagavond in een uitverkochte Nicolaïkerk in de Fivelstad met het muziektheater MARIA MARIA MARIA. De bezoekers genoten vanaf het begin van de voorstelling, die vooraf werd gegaan door het openingslied van Marlene Bakker.

Naast muziekvoorstellingen kon het publiek genieten van onder andere theater, spoken word, dans en audiokunst. Dit jaar was gekozen voor een startpunt. Locatie De Boerenrij in Oostervijward, dat omgetroefd werd tot het festivalhart. Per dag was er plaats voor 1200 toeschouwers en die waren er nage-

noeg ook. De meeste artiesten traden zowel zaterdag als op. Op beide dagen was het voornamelijk aangenaam weer, al had de zaterdag wel wat buiten in petto. Naast grote namen als Blandijn, Jantine Schra en Wende, was het aanbod van grofweg Loppersum tot Bierum bijna overal- dig ■

Artiveer biedt varen, wandelen en cultuur opsnuiven

APPINGEDAM Het Damster cultu-
reel evenement Artiveer gaat vrijdag

31 mei van start.
Na de succesvolle editie van 2023

De Damsterveer bij de hangende keukens. Foto: Jan Dijkhuizen

wordt dezelfde formule gebruikt: kunst, cultuurhistorie en een lekkere hapje en drankje. Deelnemers gaan daarvoor met de rondvaartboot Damsterveer op pad.

Ze ontdekken varend en wandelend de pons van Appingedam, bezoeken de galerijen, musea, kerken en historische gebouwen en klinken en passanten genieten van koffie met gebak of een lunch in een van de vele eetgelegenheden. Zo maken ze in één dag kennis met het rijke cultuurhistorisch erfgoed dat de middeleeuwse stad te bieden heeft. Meerdere Damster organisaties hebben voor Artiveer de handen

in een geslagen, waaronder Damsterveer, Noorderlijke Kunststof, Groeninge Zilverkamer, Arniechoes Kunst-
uitlenen Galerie & Cadeauwinkel en Museum Stal Appingedam.

Met een Artiveerticket kun je op vrijdag 31 mei, vrijdag 12 juli of vrijdag 6 september met de rondvaartboot door Appingedam varen. Er zijn verschillende op- en afstaplocaties en tijden, je kunt zelf kiezen bij welke locatie je op- en afstapt en hoe vaak je wilt varen. Daarnaast krijg je met je ticket korting bij de deelnemende musea, galerijen en eetgelegenheden. Tickets zijn online te bestellen via artiveer.nl ■

Bijlage 4: Resultaten online campagne social media

Evaluatie social media campagne

> Terug naar het begin 2024

27 mei 2024

Vroege vogel actie

Om de kaartverkoop te stimuleren hebben we via social media de vroeg vogel actie aangejaagd.

Uniek bereik: 44.597 personen

Impressies: 126.275 weergaven

GCF: 2,83 keer per persoon

Additioneel: 1.774 weergaven van de landingspagina

Budget: 615 euro besteed

Deze advertentie is aan vier doelgroepen getoond:

- Cultuurliefhebbers uit Noord-Nederland, brede doelgroep.
- Ontvangers van de nieuwsbrief, op basis van door TNHB aangeleverde mailadressen.
- Websitebezoekers van de afgelopen 180 dagen.
- Look-a-like doelgroep van nieuwsbriefontvangers.

Artiesten

Om een aantal grote artiesten aan te kondigen hebben we korte animatievideo ingezet op diverse doelgroepen.

Uniek bereik: 47.691 personen

Impressies: 153.325 weergaven

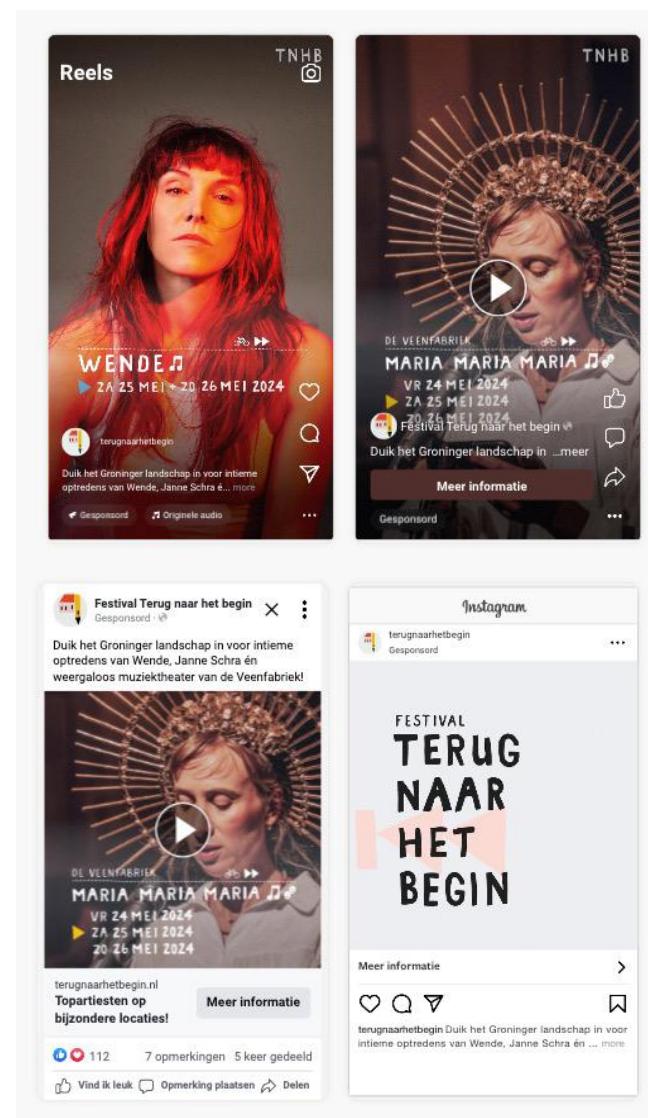
GCF: 3,21 keer per persoon

Additioneel: 1.658 weergaven van de landingspagina

Budget: 615 euro besteed

Deze advertentie is aan vier doelgroepen getoond:

- Cultuurliefhebbers uit Noord-Nederland, brede doelgroep.
- Ontvangers van de nieuwsbrief, op basis van door TNHB aangeleverde mailadressen.
- Websitebezoekers van de afgelopen 180 dagen.
- Look-a-like doelgroep van nieuwsbriefontvangers.

Grote namen

Om de grote namen aan te kondigen hebben we dit via zowel de timeline als stories gedaan onder diverse doelgroepen.

Uniek bereik: 70.399 personen

Impressies: 242.575 weergaven

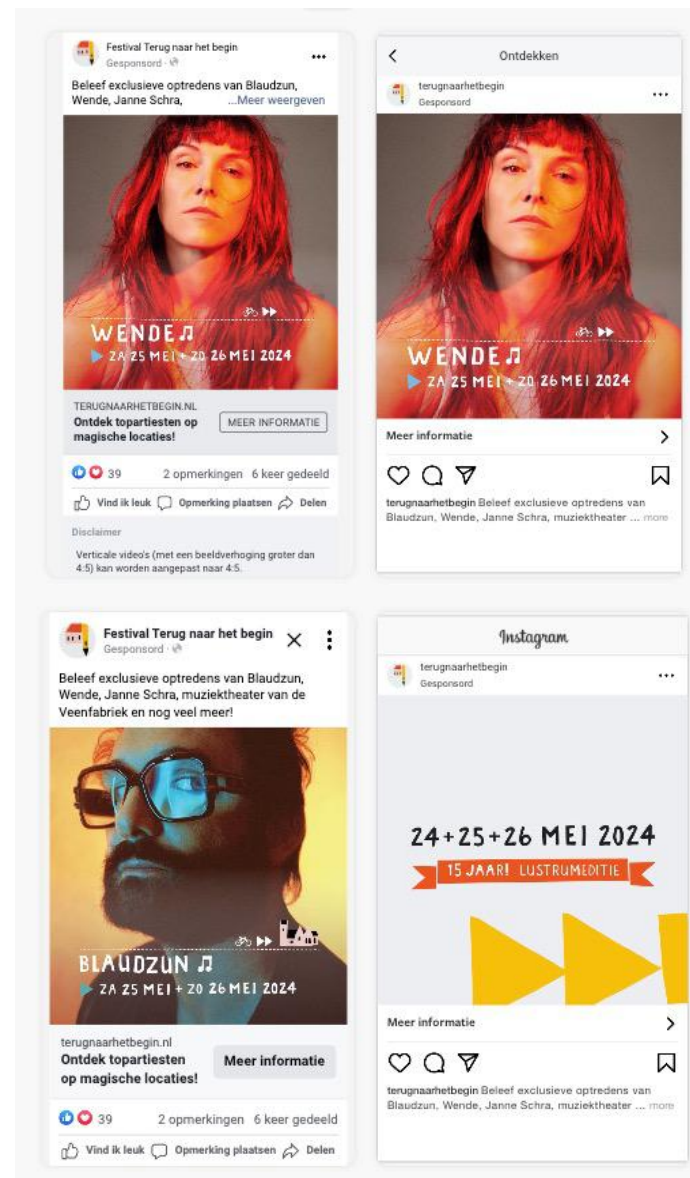
GCF: 3,45 keer per persoon

Additioneel: 2.492 weergaven van de landingspagina

Budget: 1.000 euro besteed

Deze advertentie is aan vier doelgroepen getoond:

- Cultuurliefhebbers uit Noord-Nederland, brede doelgroep.
- Ontvangers van de nieuwsbrief, op basis van door TNHB aangeleverde mailadressen.
- Websitebezoekers van de afgelopen 180 dagen.
- Look-a-like doelgroep van nieuwsbriefontvangers.

Fotocampagne

De mooiste beelden van TNHB stonden centraal in dit onderdeel van de online campagne.

Uniek bereik: 35.692 personen

Impressies: 121.198 weergaven

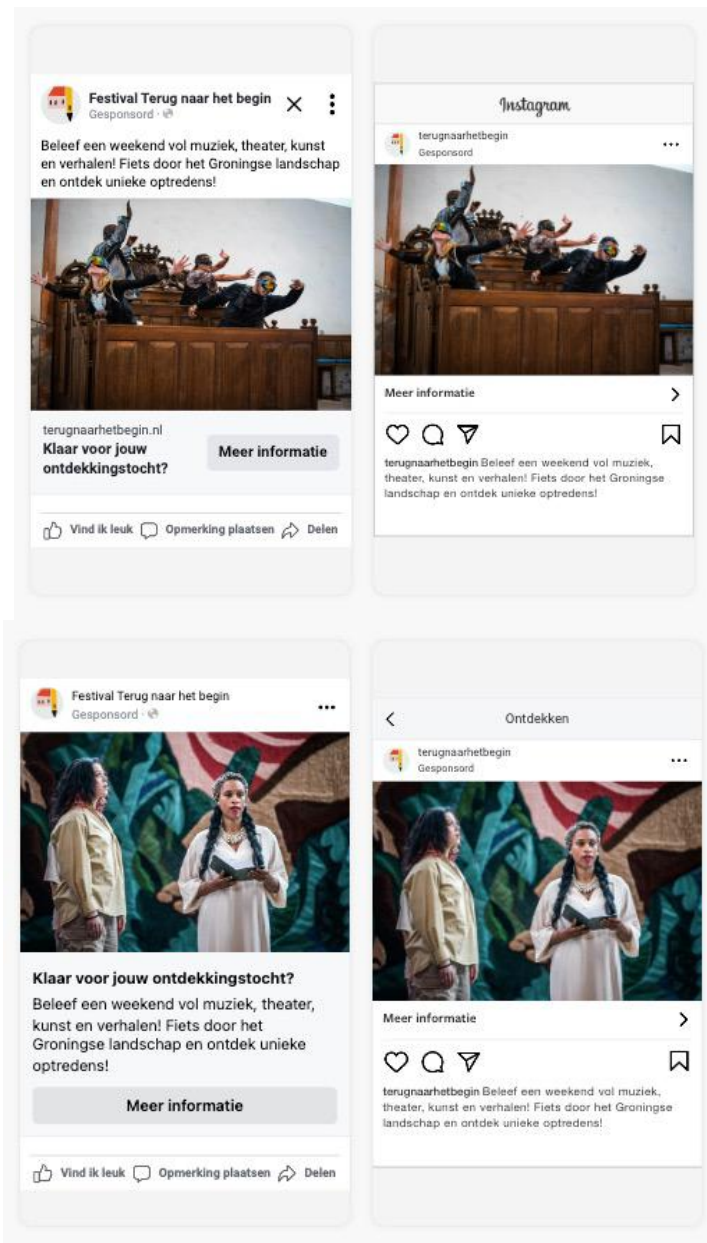
GCF: 3,40 keer per persoon

Additioneel: 1.997 weergaven van de landingspagina

Budget: 300 euro besteed

Deze advertentie is aan vier doelgroepen getoond:

- Cultuurliefhebbers uit Noord-Nederland, brede doelgroep.
- Ontvangers van de nieuwsbrief, op basis van door TNHB aangeleverde mailadressen.
- Websitebezoekers van de afgelopen 180 dagen.
- Look-a-like doelgroep van nieuwsbriefontvangers.

Studenten / CJP

Studenten en jongeren hebben we via Instagram en Facebook bereikt om hen te wijzen op de korting op festivaltickets en de mogelijkheid voor de combinatietickets met festivalbus.

Uniek bereik: 32.892 personen

Impressies: 118.445 weergaven

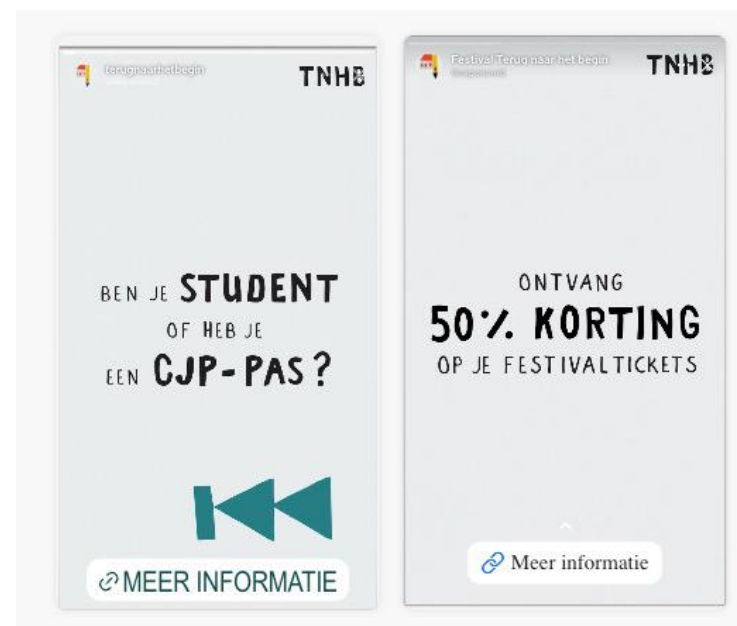
GCF: 3,60 keer per persoon

Additioneel: 302 weergaven van de landingspagina

Budget: 520 euro besteed

Deze advertentie is aan de volgende doelgroep getoond:

- Studenten en jongeren van 18 t/m 30 jaar in Stad en Provincie.

Overall - resultaten

De betaalde campagne op sociale media heeft zeker z'n werk gedaan. Bijna 38% van alle sessies op de website in 2024 is afkomstig vanuit deze campagne. Van 1 maart tot en met 27 mei 2024 zijn er 47.539 sessies door 30.650 gebruikers geregistreerd in Google Analytics. Hiervan kwamen 14.410 sessies van 11.564 gebruikers uit de social media campagne. Paid social was daarmee de belangrijkste verkeersbron op de website.

Als we de resultaten van de verschillende social campagnes optellen en ontdubbelen komen we uit op:

Totaal bereik: 149.156 personen

Impressies: 772.551 weergaven

GCF: 5,18 keer per persoon

Additioneel: 14.314 clicks naar de website

Additioneel: 8.259 weergaven van de landingspagina

Budget: 3.100 euro besteed

Het bereik is lager dan in 2023. Dit komt door de kwalitatieve doelstelling (weergaven landingspagina) i.p.v. clicks. Het uiteindelijke aantal bezoekers op de website is hoger en de bezoekduur is ook hoger.

Sessies geregistreerd in Google Analytics: 14.410

Gemiddelde sessieduur: 00:46

Wat ons betreft is dit een succesvolle campagne geweest waarbij ook nog eens op een prettige manier met elkaar is samengewerkt. Op naar 2025!

Bedankt!

wouter@kollektiv-media.com
06 5055 2333

Kollektiv Media en PR staat ingeschreven in de Kamer van Koophandel van Groningen onder nummer: 71960104. Onze Algemene Voorwaarden zijn van toepassing op iedere aanbieding, offerte en overeenkomst van 'Kollektiv Media & PR'. Kollektiv Media & PR hanteert een betalingstermijn van 14 dagen.

Bijlage 5: Overzicht woonprovincie festivalbezoekers

Overzicht woonprovincie festivalbezoekers 2024		
Provincie	Aantallen	Percentages
Groningen	1328	62,85%
Drenthe	223	11,03%
Friesland	120	5,68%
Noord-Holland	101	4,78%
Gelderland	83	3,93%
Overijssel	71	3,36%
Zuid-Holland	53	2,51%
Utrecht	36	1,70%
Noord-Brabant	36	1,70%
Flevoland	14	0,66%
Limburg	6	0,28%
Zeeland	4	0,19%
Rest	28	1,33%
Totaal	2113	100%

TABEL: OVERZICHT WOONPROVINCIE FESTIVALBEZOEKERS (o.b.v. cijfers uit ticketverkoop)

Bijlage 6: Statement Verklaring Stichting TNHB

Met Terug naar het begin (TNHB) nemen we bezoekers ieder jaar mee op ontdekkings-tocht door het Groninger cultuurlandschap, met live-performances op unieke locaties. De vele twaalfde en dertiende eeuwse kerkjes die je hier hoog en droog op de wierden vindt, zijn voor TNHB de ideale omgeving voor de (podium)kunsten. Welke ontdekkingstocht je tijdens TNHB ook maakt, je komt onze betrokkenheid bij de omgeving, liefde voor kunst en cultuur en zorg voor de toekomst tegen! Omdat deze elementen essentieel zijn voor het karakter van het festival, hebben we ze vastgelegd in deze statement verklaring:

TNHB voelt zich sterk verbonden met **het Groninger wierdenlandschap en het (religieus) erfgoed** en kiest voor artiesten, kunstenaars en samenwerkingspartners die zich weten te houden tot deze specifieke context en de historische kerkgebouwen;

TNHB hecht veel waarde aan een **inclusief kwaliteitsbegrip**, en ziet het als haar plek in het culturele veld om een zo breed mogelijk aanbod van de kunsten te laten zien in een omgeving waar dat niet vanzelfsprekend is;

TNHB vindt het belangrijk om **talentontwikkeling** te stimuleren en maakt in het programma ruimte voor zowel artiesten, kunstenaars en samenwerkingspartners van bewezen kwaliteit, als voor nieuwkomers die aan het begin van hun carrière staan en uitblinken door hun talent;

TNHB wil met haar programma bijdragen aan **het creëren van nieuwe ontmoetingen** tussen mensen met verschillende achtergronden in de breedste zin van het woord. Zo ambieert TNHB een festival te zijn waar een breed publiek zich thuis voelt, en elke vorm van discriminatie en uitsluiting nadrukkelijk wordt afgewezen;

TNHB werkt zoveel mogelijk samen met **lokale ondernemers en partners**, en zal deze samenwerkingen in de toekomst steeds meer uitbreiden en versterken. Samen delen we de liefde voor de omgeving en willen we de schoonheid en ondernemingszin van het gebied laten zien. Met **zorg voor de toekomst** stimuleren we zoveel mogelijk het gebruik voor duurzame en lokale producten;

TNHB is zich ervan bewust dat het festival plaatsvindt in een relatief arme gemeente. Om het evenement breed toegankelijk te houden, ook voor publiek met een kleine portemonnee, vermijden we hoge ticketprijzen. Ook stimuleren we bezoekers die meer te besteden het festival te steunen met donaties om samen de toekomst van TNHB veilig te stellen en **financieel toegankelijk** te zijn voor een breed publiek;

TNHB wil bijdragen aan een sterke cultuursector en streeft daarom naar **eerlijke betaling** van de organisatie, kunstenaars, artiesten en andere samenwerkingspartners;

TNHB is zich ervan bewust dat er nog veel te winnen is als het gaat om inclusiviteit en (rolstoel)toegankelijkheid van het festival. Zij wil zich ervoor inspannen het festival voor **iedereen toegankelijk** te maken. Hiertoe zoekt zij nieuwe mogelijkheden om hier stappen in te maken.

Bijlage 7: Directiereglement Stichting TNHB 2024

TNHB is een intiem en ambitieus festival. Het festival heeft alle ingrediënten in huis om de komende jaren verder te groeien, haar organisatie nog meer te professionaliseren volgens de richtlijnen [Governance Code Cultuur](#) en haar plek in het veld verder te verankeren. In januari 2022 is de nieuwe bestuursperiode van Stichting Terug naar het begin van start gegaan. Het stichtingsbestuur bestaat uit Leo Delfgaauw (voorzitter), Erik Juk (penningmeester), Leonie Wendker (secretaris), Peter Vroege (bestuurslid) en Moniek Baars (bestuurslid). Het bestuur geeft leiding aan de stichting en de bestuursleden willen hun ervaring en expertise delen, uitgaande van de Governance Code Cultuur.

We gebruiken deze code om bewust te reflecteren op het gehele besturingsproces, én passen deze toe om bewust te handelen:

De organisatie realiseert haar maatschappelijke doelstelling door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te bewaren.

Met de meerjarige subsidies van CultuurNota Groningen, Fonds Podiumkunsten en Stichting Oude Groninger Kerken is een stevige basis gelegd voor de komende periode van drie jaar (t/m 2024). Deze stevige basis geeft de mogelijkheid om activiteiten van TNHB over een langere periode te ontwikkelen. Om ervoor te zorgen dat we dicht bij de kernwaarden van TNHB blijven, zijn voor deze periode vier hoofddoelstellingen geformuleerd, die leidraad zijn voor de programmering en het ontwikkelen van activiteiten. Bovendien vormen ze de basis voor de nieuwe bestuursperiode. Met de start van deze nieuwe bestuursperiode is ook een statementverklaring opgesteld, waarmee we onze betrokkenheid bij de omgeving, liefde voor kunst en cultuur en zorg voor de toekomst in de organisatie hebben verankerd. Ieder jaar evalueren we de ontwikkelde projecten met de betrokken partijen en onderzoeken we waar verbetering mogelijk is. Het is een traditie om direct na het festival de bezoekers middels een enquête te bevragen over de festivalervaringen. Hiermee is een rijk document opgebouwd met inzicht over de samenstelling van het publiek, de ervaringen en over de betekenis van het festival.

In het voorjaar 2024 zal duidelijk worden welke structurele subsidies voor de jaren 2025 t/m 2028 beschikbaar zullen komen.

Het bestuur handelt integer en in het belang van de organisatie. Het bestuur is zich bewust van de eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen ernaar.

Er is een opdrachtovereenkomst opgesteld tussen de stichting en de projectleiders voor het ontwikkelen en organiseren van het festival. De projectleiders zijn verantwoordelijk

voor de inhoudelijke, organisatorische en financiële organisatie van het festival. Het bestuur heeft een controlerende en adviserende functie. Er worden vier tot vijf vergaderingen¹ per jaar georganiseerd, waarbij ieder jaar ook wordt gereflecteerd op de eigen rol. Hierbij wordt gelet op de volgende punten:

Bestuurders zorgen voor een cultuur van openheid en aanspreekbaarheid binnen de organisatie;

De bestuursleden verrichten hun taken onbezoldigd en hebben geen zakelijke of artistieke belangen of relaties met de organisatie, anders dan als bestuurder;

Als er sprake is van tegenstrijdige belangen neemt de betrokken bestuurder niet deel aan de voorbereiding, beraadslaging, besluitvorming en uitvoering van deze zaken;

Indien er conflicten ontstaan binnen het bestuur, worden deze -vanuit het belang van de organisatie- actief beheerst en zo snel mogelijk opgelost;

Het bestuur handelt bij de vervulling van zijn taak steeds vanuit het perspectief van de maatschappelijke doelstelling van de organisatie. Het bestuur weegt daarbij de artistieke en zakelijke belangen van de organisatie en die van de interne en externe belanghebbenden op zorgvuldige en evenwichtige wijze af;

Het bestuur zorgt ervoor dat de artistieke integriteit en onafhankelijkheid die voor een culturele organisatie wezenlijk zijn, worden gewaarborgd. Het bestuur doet dit zowel intern als in de verhouding met subsidiënten, sponsors, private en overige financiers;

Het bestuur is verantwoordelijk voor de naleving van wet- en regelgeving, het artistiek en zakelijk beleid en het beheersen van de risico's die verbonden zijn aan de activiteiten van de organisatie en haar medewerkers. Het bestuur voert hierin een op de organisatie toegesneden beleid, in het bijzonder voor risicobeheersing en controle;

Het bestuur handelt vanuit de filosofie van een "professionele" organisatie: het schept de randvoorwaarden voor een goede en veilige omgeving, betreft hierbij de interne belanghebbenden. Een statementverklaring is opgesteld, als basis voor de interne gedrags- of integriteitscode. Deze is gebaseerd op de Code Culturele Diversiteit en de Fair Practice Code; Het beloningsbeleid voor ingehuurde ZZP-ers van de organisatie past bij de aard, omvang en maatschappelijke doelstelling van de organisatie en stemt overeen met wettelijke voorschriften en (waar van toepassing) subsidievoorwaarden.

© Stichting Terug naar het begin, 26 januari 2024.

1 De besluiten van de vergaderingen worden in notulen vastgelegd.